MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
KÖZPONTI KÖNYVTÁRA
Budapest IX., Dimitrov tér 8.

Ff 5047

A tartalomból

„A beiratkozott nappalis hallgatók létszáma 1928. Ideiglenes iratkozásra kapott engedélyt az I. évfolyamon két fő, az általános karon 3, az ipari karon 3 hallgató, a kereskedelmi karon 13 diák. Ezek a hallgatók elmaradt vizsgájuk pótlására egy későbbi időpontra kaptak engedélyt... Az 1982—83-as tanév első félévének tanulmányi átlageredménye 3,6, fizikai hallgatóké 3,58. Az emelkedés az elmúlt évhez viszonyítva 0,08, illetve 0,07. A legmagasabb az átlaguk az általános kar hallgatóinak, 3,91, legalacsonyabb az I. évfolyamosok átlaga 3,25." Az első félévi vizsgatapasztalatokról — cikkünk a 3. oldalon.

„A reform jelentése: megőrzés és megújulás együtt. Hosszú, szívós kötélhúzás ez, nem vörösgárdista roham; ezt lehet vállalni, vagy elutasítani, de tudomásul kell venni. Alapfeltétele e folyamat sikerének, hogy hivatalos pártpolitikai, kormányzati programmá váljon, mint ahogy azt a lehetetlennek tűnő feladatot is meg kell valósítania, hogy horizontális struktúrák, a nyilvános csoporttá szerveződés gyakorlata hiányában a reform hívei egymásra találjanak. Tömegek támogatásával, ösztönzésével és kontrolljával kell alátámasztani a reformfolyamatot; meg kell szervezni, nyerni az emberek, főként fiatalok támogatását — ez az elmúlt évtized reformkísérletének és megtorpanásának tanulsága!" Időnként a szkepticizmusban is kételkedni kell! — cikkünk a 4—5. oldalon.

„Az MKP birtokában volt a belügyminiszteri poszt és ezt a helyzeti előnyét kihasználta. Ettől függetlenül a Kisgazdapárt szétzilálódásának fő oka szerintem — az erőviszonyok változása a baloldal javára, amely miatt a párt másfél év alatt kétmillió szavazatot vesztett" — cikkeink a TDK-ról a 3. oldalon.

„Számomra — mint olyan sok más ember számára is — elképzelhetetlen volt az az alternatíva, hogy ez a vezetés egy nagy hazugságot játszik le az ország előtt. Az tehát fel sem merült bennem, hogy a vád az utolsó szóig valótlan. Ezek között a korlátok között Szőnyi Tibort, úgy érzem, szakszerűen védtem. Az volt a véleményem, hogy a vele szemben felhozott vádak alapján csak életfogytiglani börtön és nem halálbüntetés szabható ki és a védelem során erre fektettem a súlyt." Beszélgetés Csanádi Györggyel az 5. oldalon.

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXV. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM — Ára: 1.40 Ft — 1983. ÁPRILIS 28.

Felvonulás, májális!

Az idén is részt veszünk a május 1-i felvonuláson, utána pedig Törökbálinton a hagyományos Közgáz-majálison!

Találkozunk: 3/4 8-kor az egyetem előtt, közösen megyünk a Garay téri gyülekezőhelyig, ahová 9.40-ig kell az egyetemnek összegyűlnie. A felvonulás után — csakúgy, mint tavaly — irány Törökbálint. Kint minden felvonulót ingyen sör és babgulyás vár. További programok: büfé, bűvész-show, Hegedűs-teniszbemutató, zsákban futás, az 50-es évek két filmje, biciklirodeó, polkaszinó, automata sörösüvegnyitó, vetélkedő, nosztalgiadisco, Hyde-wall.

Mindenkit várunk! Jó szórakozást!

KISZ-bizottság

Irány a május!

József Attila:

Május

A rengő lomb virágban ég,
és készül a gyümölcsre,
a nyílt utcára lép a nép,
hogy végzetét betöltse.
Iramlanak a bogarak,
friss jelszavak röpülnek.
S az aranyba vont ég alatt,
— mert beköszönt az ünnep, —
a szabadság sétára megy.
Hős népe ágat lenget,
s ő kézenfogva vezeti
szép gyermekét, a rendet!

KISZ-küldöttértekezlet

Szombaton reggel 9-kor a Nyelvi Intézet színháztermében találkoztak idén a küldöttek. Egyetemünk KISZ-titkára, Szilvásy György köszöntötte a résztvevőket. A 96 választott küldöttből 74-en voltak jelen, így az értekezlet szavazóképes volt. A tanácskozást Székely István, a Népgazdaság Tervezési Intézet munkatársa vezette. Szilvásy György kiegészítőjét követően a küldöttgyűlés első napirendi pontként a KISZ-bizottság beszámolóját vitatta meg.

Új irányban a KISZ-vezetés tevékenysége

A KISZ-bizottság írásos beszámolója és annak Szilvásy György titkár által elmondott szóbeli kiegészítése utalt arra, hogy *1981-ben a Politikai Bizottság felsőoktatási reformhatározata, illetve a „BEFÖT", a kongresszusi viták, az akkori küldöttgyűlés új irányba terelték az egyetemi KISZ-vezetés tevékenységét. Korábban a KISZ szervezeti élete* általában *formálissá vált* és funkcióját vesztette (azóta sem találta meg), a politikai táborok, a hagyományos összegyetemi rendezvények elmaradoztak, *a diákság hatékony politikai képviselet nélkül maradt.* A hallgatói *közélet súlypontja a klubra, a szakkollégiumokra és más tevékenységcentrumokra tolódott el,* az ezek közötti együttműködés, *koordináció* azonban *minimális volt. 1981-ben a KISZ-vezetés új koncepciót talált,* melynek *lényege a diákság határozott politikai érdekképviselete,* fő iránya *az egyetemi reformért* és az egyetemi *közösségért, közművelődésért való kiállás,* fő eszköze pedig *a tevékenységcentrumok együttműködésének koordinálása, azok támogatása a „népfrontpolitika", a szövetségesek keresése.* Ennek jegyében az összegyetemi problémák megvitatására, megoldására *a tevékenységcentrumok vezetőiből koordinációs fórum alakult és működött,* a legégetőbb problémák megoldására nyitott munkabizottságok szolgáltak, *a politika tudatosan vállalt alapvető eszköze a nyilvánosság bővítése lett.* (Periszpók megalapítása stb.). A KISZ-vezetés mindinkább egyenrangú partnerévé vált az egyetemvezetésnek és eredményesebben tudta szervezni, támogatni, befolyásolni a diákság és a tevékenységcentrumok mozgásait.

A KISZ-vezetés az oktatáskorszerűsítési folyamat nélkülözhetetlen és előrelendítő erejévé vált. Nagyobb befolyással igyekezett segíteni az aktuális tanulmányi problémákon (nyelvi képzés stb.) *Kidolgozta az oktatók hallgatói véleményezésének rendszerét és igyekszik megvalósítani. Eredményesen részt vett a tananyag- és tantárgycsoportos korszerűsítési vitákban.*

Több éves nehéz politikai vita után új elveken, hallgatói státuszon és a közvetlen demokrácián nyugvó *új hallgatói képviseleti rendszert dolgozott ki* és léptetett életbe, mely egyaránt *háromról hatra duplázta a kari, illetve az egyetemi tanács hallgatói tagjainak számát,* akik eredményesen is dogoznak. Sajnos nem sikerült elérni, hogy az egyetemi tanácsban mind a kilenc szak képviselje magát, illúziónak bizonyult és nem sikerült csoport-, illetve tanszéki szinten a rendszer „felülről" történő bevezetése és a képviselet megfelelő nyilvánosságának megteremtése sem.

A KISZ-vezetés politikájának másik sarkköve az egyetemi közösség, közhangulat, identitás erősítése, a jobb értékorientáció. E célból *számos hagyományt megerősített,* feltámasztott vagy megteremtett. (Majális, ballagás, KEN, táborok, Közgáz-pólók, évkönyv stb.). *Új jutalmazáspolitikát, új kitüntetéseket (nívódíj, Pro Universitate stb.) hozott létre.* Megalapította és működtette az *új Ráday Klubot. Az egyetemi közművelődés helyzete azonban így is megoldatlan, azt új alapokra kell helyezni. Nem sikerült jelentős javulást elérni a sport területén, továbbá a kollégiumi élet alakulásában.*

Összességében alig növekvő támogatástól övezve *KISZ-vezetésünk koncepciózusan és nagyon sokat fáradozott a hallgatók érdekeiért, nagyon sok problémával azonban nem tudott megbirkózni.*

Minden eredmény ellenére a *KISZ szervezeti helyzete* — az objektív feltételek és saját mulasztások következtében — *nem javult. Ezen új szervezeti rendszerrel kell segíteni.*

A KISZ-bizottság által javasolt új szervezeti rendszer *célja az, hogy a KISZ-szervezet struktúrája megfeleljen az értelmiségivé válás céljainak, alakuljanak közös tevékenységen, érdeken és értéken alapuló, karoktól, szakoktól és évfolyamoktól független, nem uniformizált alapszervezetek, illetve, hogy az ilyenekhez nem csatlakozó KISZ-tagok* (ha csak kimondottan nem ragaszkodnak hozzá) *ne a tanulócsoportra épült alapszervezetekben maradjanak, azok szűnjenek meg, hanem a szak adottságaitól függően a szakon vagy szakévfolyam metszeten kialakuló nagyobb alapszervezetekbe tömörüljenek. Az új típusú alapszervezetek október 31-ig jöjjenek létre.*

Jutalmazás

A beszámoló után *Szilvásy György az éves munkáért jutalmakat adott át.* A következők részesültek a küldöttgyűlés nyilvánosság- előtt jutalma-

(Folytatás a 2. oldalon)

Az első tapasztalatok

Kevés a dolgozat, kevés a figyelem

Lapzártakor javában folyik az egyetemi tudományos diákköri konferencia. Azonban már most érdemes leszűrni az első tanulságokat. Ezekről érdeklődtünk *Balaton Károly* adjunktusnál, a TDK-tanács titkáránál.

— *Az utóbbi évekhez képest kevesebb, 79 dolgozat érkezett és az utóbbi éveknél kisebb arány, mindössze 53 volt elfogadható, a szóbelire kerülő.*

Mi lehet ennek az oka? Mindenesetre *figyelmeztető jel,* hogy *az AIESEC-re készülők által beadott 32 dolgozat közül 14 nem volt elfogadható,* míg *az utóbb érkezett 47 dolgozatból csak 12 ilyen akadt.* Ez azt mutatja, hogy az AIESEC-es dolgozatok átlagosan kisebb felkészültséggel és *rohammunkával készülnek.* Az 53 elfogadott dolgozatnak *valamivel több mint a fele a Rajk László Szakkollégiumban született* és mindössze 12 olyan pályamű akadt, amely sem az AIESEC-hez, sem a Szakkoleszhez nem kötődik. *Továbbra sincs az oktatók részéről figyelem a TDK-n, a Szakkollégium szinte az egyetlen bázis.* A tanszékek, a tanárok köré szerveződő műhelyek, ha vannak, továbbra sem hallatnak magukról. A tanári hozzáállásra jellemző, hogy a *dolgozatok bírálatai a kért határidőre csak egyötöd részükben érkeztek vissza, és még a tanácskozás előtti héten is személyesen, egyenként kellett vadásznunk sok-sok bírálat után.* Olyanok is megfeledkeztek elemi kötelességükről, akik pár éve még maguk is TDK-kat nyertek. *A bírálatok késedelmes visszaérkezése miatt* nem lehetett pontosan tudni, kik szerepelhetnek a szóbelin, nem lehetett időben kézbe adni a műsorfüzetet, *csorbát szenvedett a propaganda is.*

Ilyenek az első tapasztalatok. Az idei konferenciára és a TDK-„mozgalom" helyzetére még visszatérünk.

B.

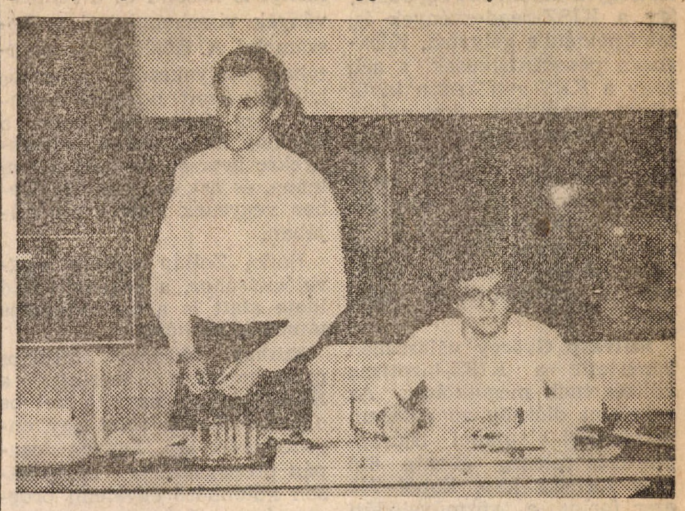

Szilvásy György számolt be a KISZ-bizottság munkájáról

Az első félév vizsgatapasztalatai

A rektori tanács március 31-én tárgyalta az első félévi vizsgák tapasztalatait. Az alábbiakban az előterjesztésből ismertetünk részleteket:

„A Tanulmányi és vizsgaszabályzat elsősorban a tanulmányi fegyelem megszigorítását, az új szabályok egységes és következetes érvényesítését célozta. Remélhető, hogy a kezdeti nehézségek a következő félévben többségükben megoldódnak és kevesebb problémát okoznak.

Az új Tanulmányi és vizsgaszabályzattal kapcsolatos tapasztalatok még csak körvonalazottan jelentkeznek, általában *javuló tendenciát mutat a tanulmányi fegyelem; javult az órák látogatottsága és a felkészülés.*

A tanulmányi munka színvonala évről évre emelkedést mutat: 1980/81. tanév 1. félév 3,42; 1981/82. tanév 1. félév 3,55; 1982/83. tanév 1. félév 3,63.

Az 1982/83-as tanév 1. félévében elért eredményekhez feltehetően hozzájárul a módosított Tanulmányi és vizsgaszabályzat szigorúbb követelményrendszere is.

A 2150 beiratkozott hallgató közül *csak négy két tárgyból nem kapott aláírást — gyakorlati jegyet. 8 fő maradt ki és 7 fő kapott évhalasztást. Ez az összhallgatólétszám 1 százaléka.*

Évismétlésre 26 főt utasítottak.

A vizsgára bocsátott hallgatók száma 2131 fő. Ebből *teljesítette a félévet 2080 fő, uv. nélkül 1433 fő, ez a vizsgára bocsátott hallgatólétszám 69 százaléka.*

A beiratkozott hallgatók létszáma 1928. Ideiglenes iratkozásra kapott engedélyt az I. évfolyamon 2 fő, az általános karon 3 fő, az ipari karon 2 fő, a kereskedelmi karon 13 fő. Ezek a hallgatók elmaradt vizsgájuk pótlására egy későbbi időpontra kaptak engedélyt.

Az 1982/83-as tanév *I., félévének tanulmányi átlageredménye 3,63, a fizikai hallgatóké 3,58. Az emelkedés az elmúlt évhez viszonyítva 0,08 illetve 0,07.*

A legmagasabb az átlaguk az általános kar hallgatóinak 3,91, legalacsonyabb az I. évfolyamosok átlaga: 3,25.

A félévi vizsgaidőszak folyamán *az összes elégtelen vizsga 1018.* Ebből *a vizsgaidőszakban 864-en javították ki.* Ez az össz elégtelen vizsga 85 százaléka.

A táblázat végére került az ipar-, áruforgalmi és közlekedés szak. Nem valószínű azonban, hogy ez a sorrendje a szakokon felállított követelményrendszernek is.

(Folytatás a 3. oldalon)

KISZ-KÜLDÖTTÉRTEKEZLET

(Folytatás az 1. oldalról)

zásban: *Jánosi István, Kiss Gábor, Pető György, Süle Andrea* (a búcsúzó szaktitkárok és KISZ-bizottsági tagok közül) *Bakacsi Gyula, Branyiczki Imre, Gombos Katalin, Komócsin Sándor, Molnár Gabriella, Molnár Ildikó* (a munkabizottságok tagjai közül), *Frenyo Andrea, Ivanyos János, Szekeres Tamás, Vida Péter* (a volt instruktorvezetők), *Deák Éva, Martin-Hajdú György* (az első évfolyamról), *Horváth Balázs* (a tervgazdasági szakról), *Kormos Sándor* (a Ráday klub vezetője), valamint *Bodnár Zsigmond, Boldizsár Zsuzsa, Csizmadia Éva, Hegedűs Éva, Hidvéghy Melinda, Keszte Gábor* és *Rácz Erzsébet* (a nagy rendezvények szerzői közül).

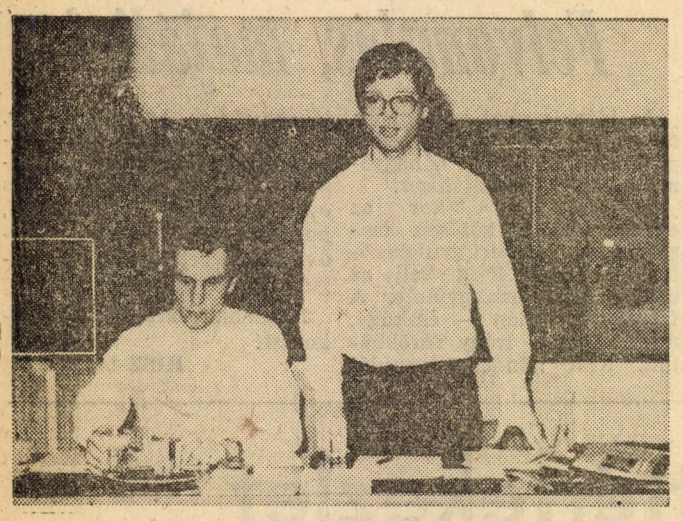

A küldöttértekezlet elnöke Székely István volt

Az idei KISZ-küldöttértekezlet vitája Székely István elnökletével megkezdődött.

Vági Márton (I. évf.) hozzászólásában kifogásolta azt, hogy a beszámolóban semmiféle pontos kimutatás sincsen a KISZ-bizottság pénzügyi elszámolásáról. Nehezményezte, hogy a különböző egyetemi, így a KISZ-rendezvények is, mint például a gólyabál, túlságosan pénzcentrikusak, s azt, hogy a KEN-vetélkedőn kívül szinte semmilyen kapcsolata nincs egyetemünknek a többi felsőoktatási intézménnyel. Javaslatot tett továbbá, hogy közgázosok olcsóbb belépőjegyekkel látogathassák a klubrendezvényeket. Végül felvetette, mi lesz a sorsa a klubnak a rekonstrukció ideje alatt.

Szilvásy György válaszában ismertette a KISZ-bizottság költségeinek megoszlását. Az egyetemi diákság az egyetem részesedési alapjából ifjúságpolitikai célokra évente 600 ezer forintot kap. Ebből 260 ezer forint a közművelődési titkárságé, ezen összeg felhasználása, elosztása teljesen rájuk tartozik. További jelentős rész jut a TDK-ra, a TEKre, a Szakkollégiumra. Kb. 45 ezer forint megy el évente a KISZ szervezeti életével kapcsolatos költségekre, a legtöbb pénzt viszont a különböző táborok emésztik fel.

Szilvásy György elismerte, hogy a gólyabál szervezésénél az elsőrendű szempont valóban a nyereség volt, de ez így is csak töredékét fedezi a KISZ-bizottság költségeinek.

Fortuna István (II. évf. ipar) a beszámolónak a KISZ szervezeti életére vonatkozó részeiből hiányolta azt, hogy nem tartalmaz lényeges adatokat. Így például azt sem, hogyan alakult a taglétszám az elmúlt években. Milyen a szervezet egészének aránya a hallgatókhoz képest, illetve a párttagok aránya a szervezeten belül? Hogyan boldogult eddig a KISZ mellett működő hallgatói képviseleti rendszer (HKR), illetve a munkabizottságok közül melyik volt életképes?

Szilvásy György válaszában elmondta, hogy 1980—81-hez képest a taglétszám gyakorlatilag nem változott, jelenleg 1640 KISZ-tag van egyetemünkön, a szervezettség foka 85 százalék körül van. A párttagok arányáról pontos adatot nem tudott közölni, de ez kb. 6-8 százalékos lehet. Kijelentette a továbbiakban, hogy egyik munkabizottság sem vallott kudarcot, de ezek tavaly igen kicsi létszámokkal (15-20 fő) dolgoztak. A legnépesebb, legeredményesebb munkabizottság az oktatáskorszerűsítési volt.

Botka Zoltán (I. évf.) a Klub Közlöny új, főleg elsősökből álló szervezőinek terveiről beszélt. A Klub Közlöny szeretne nagy teret adni a klub programjainak, nemcsak adatokat, hanem kritikai véleményt is közölni és a rendezvények visszhangjairól is beszámolni. A Közlöny új rovatában pályakezdő közgázos költők verseit, novelláit jelenteti meg. Szeretnék, hogy a Közlöny az egyetemi eseményekre gyorsan reagáló fórum lenne, és azt, hogy minél többen vegyenek részt a munkájában.

Botka Zoltán terveik megvalósításához, a rekonstrukció ideje alatt is a küldöttgyűlés támogatását kérte.

Szuhay Miklós általános rektorhelyettes szerint a Klub Közlöny nem tölthet be olyan funkciót, mint egy engedélyezett lap. Legyen csupán propagandista, mozgósítson különböző egyetemi programokra, támogassa egyetemünk hallgatóinak irodalmi próbálkozásait, de ne a dilettánsokat, akik ráadásul nem is a Közgázra járnak.

Vági Márton hozzászólására válaszolva, Szuhay Miklós a hallgatók megértését kérte a rekonstrukció ideje alatti időszakra. A klub augusztusig még a régi helyén működik, de utána sem kerül az utcára. A filmklub és a Poltár a III. előadóban, a teaház a Kinizsi klubban lesz. Nem megoldható az, hogy egy állandó helyen működjön a klub, de szerinte ez nem is tragédia.

Gellén Attila (IV. évf. ipar) szerint az egyetemi, közéleti centrumok megismerése csak lassan, nehezen ment végbe eddig. Az egyetemi aktivisták kiválasztása esetleges volt. A folyamat meggyorsítása érdekében javasolta, hogy a KISZ-bizottság a különböző egyetemi fórumokról akár tanfolyamokon adjon tájékoztatást a funkcionáriusoknak, így a káderképzés tudatosabb lenne.

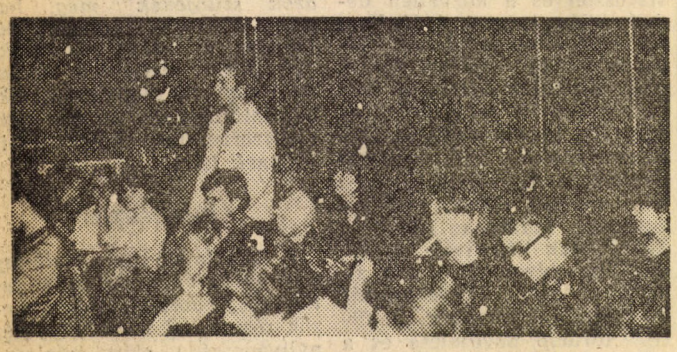

Élénk vita kísérte a struktúraátalakítási elképzeléseket

Vita a Közlöny tartalmáról

Horváth Gyula (II. évf. tervgazd.) az előző két felszólalásra reagált. Idézte a küldöttgyűlés három évvel ezelőtti határozatát, miszerint a Klub Közlöny fontos *közéleti*-kulturális centrum, ahol a programok visszhangjának is teret kell adni. Szerinte sokkal inkább diáklap, funkciójában és hangnemében más, mint a Közgazdász. Gellén Attila felszólalásával kapcsolatban elmondta, hogy a felvetett javaslatra a Közgáz Évkönyv kimerítő választ ad.

Botka Zoltán kifejtette, hogy nincs lényeges különbség a Klub Közlöny szerkesztősége és Szuhay Miklós véleménye között, hiszen a friss szervezőgárda felügyelete alatt már két szám meg is jelent. A Közlöny nem akarja átvenni a Közgazdász szerepét, csak kisebb terjedelmű írások közlésére vállalkozik.

Szuhay Miklós Horváth Gyula felszólalására tért vissza. Elmondta, hogy a Közlöny tartalma nem akarat kérdése. Amíg nincs *engedélye a Közlönynek, addig csak programfüzet lehet.*

A hozzászólások után a beszámoló kiegészített szövege és két további javaslat került szavazásra. Ezen javaslatok szövege a következő:

1. „A Klub Közlöny fontos közéleti-kulturális fórum. A KISZ-bizottság segítse a szerkesztőség munkáját, a rekonstrukció miatt felmerülő problémák megoldásában is."

2. „Nemcsak a kollégiumi életben vannak kihasználatlan lehetőségek, hanem a kollégiumi ellátottság sem megfelelő. Még mindig sok rászoruló albérletbe kényszerül, a törökbálinti kollégium távolsága pedig nagyban gátolja az elsősök beilleszkedését. Kérjük az állami vezetést, hogy a közművelődési és sportlétesítmények mellett a kollégiumi ellátás megfelelő színvonalú biztosítására is tegyen lépéseket."

A küldöttgyűlés a beszámolót, szóbeli kiegészítését is figyelembe véve, valamint a két javaslatot ellenszavazat nélkül elfogadta, mindössze a kollégiumi javaslatnál volt két tartózkodás.

A második napirendi pont az egyetemi KISZ-szervezet alapszervezeti struktúrájának átalakításáról folytatott vita volt.

Először Szilvásy György tett néhány kiegészítést a Periszpókban megjelent előterjesztéshez. Az ott felsorolt funkciókat csak példaként említik, nem feltétlenül szükséges ezekre alapszervezeteket létrehozni. A pártirányítás kérdésében a pártszervezet irányában megfogalmazottak csak javaslatok. Kérjük a pártbizottságot az irányítás felülvizsgálatára.

Martin-Hajdú György megbírálta a javaslatokat alátámasztó háttéranyagot abból a szempontból, hogy nem minden pontjában világos. Nem derül ki, hogy mi is végül a kettős értékrend, mi az NCM módszer stb. Az anyag csak arról a problémáról szól, hogy nem lebonthatók a KISZ központi céljai az alsó szintekre. Véleménye szerint a nagyobb baj az, amikor magunknak kellene csinálnunk valamit, de alulról nem kerülnek felszínre semmiféle kezdeményezések.

Az első évfolyam helyzetét nem látta megoldottnak az új struktúrában, alapvetően újat, lényegi megújulást nem várhatunk ettől az átalakulástól — e gondolatokkal fejezte be hozzászólását.

Szilvásy György egyetértett vele abban, hogy a KISZ funkcióját, értelmezését nem érinti ez a változtatás, szerinte annyi érhető el, hogy alapszervezetek alakulhatnak ott, ahol közös érdekek vannak, két-háromszáz ember az új struktúrában megtalálhatja a helyét.

Fortuna István aggodalmát fejezte ki, hogy a laza keret még lehetetlenebbé teszi a már ma is hiányzó beszámoltatásokat (a KISZ-vezetőkét és a hallgatói pártcsoportokét). Ki fogja — a csoport vagy az alapszervezet — ellátni a párttagajánlás, illetve a végzősök jellemzése feladatát?

Korlátozni kellene az alapszervezetválasztás lehetőségét, egy agrárszakos ne menjen a nemzetközi szak valamelyik alapszervezetébe, mert sem szakmailag, sem az egymás megismerése szempontjából nem tud ott létezni — javasolta.

Csata Sándor (II. évf. nemzetközi) vitába szállt az előtte szólóval, III—IV. éven teljesen szétszóródnak az állami csoporttagok, abszolúte nem ismerik jobban egymást, mint ahogyan egy funkcionális alapszervezetben ismerhetnék. A beszámoltatás elmaradását a munka elmaradása magyarázza, a tagdíjak nagyrészét sem tudjuk beszedni a nagymérvű fegyelmezetlenség miatt. Meg kell próbálkoznunk mindennel,

Az egyetem oktatói, akik részt vettek az értekezleten

különben nemcsak szervezeti élet nem lesz, de tagok sem.

A következők közt szól hozzá **Horváth László** (III. ipar), aki az új struktúra lényegét abban látta, hogy lehetőségeket nyújt azoknak, akik élni akarnak vele. Nyilvánvalónak tartotta, hogy a csak alulról vagy csak felülről kezdeményezett változtatásoknak nem lehet sikerük. Ő és Szilvásy György hozzászólásából kapott feleletet Fortuna István kérdéseire. A HKR nem a csoport KISZ-alapszervezet kereteiben működik (csak a KISZ politikai irányításával), tehát ebből a szempontból nem gond egyes csoport alapszervezetek esetleges megszűnése. A párttagajánlás, a jellemzések készítése KISZ-alapszervezeti feladatok, ezután is azok lesznek.

Martin-Hajdú György kifakadt azon, hogy a HPCS munkájával senki sem foglalkozik, hogy a pártszervezet ezeket sem, mintahogy önmagát sem vizsgálja. Botka Zoltán elmondta, hogy az első évfolyam döntően nem a maga hibájából nem tudott bekapcsolódni a KISZ-szervezet életébe. Gellén Attilának definiciós hiánya volt. Kérte, tudatosítassék, mi számít KISZ-munkának, mert sokan azért maradnak látszólagosan KISZ-tagok, mert ez véleményük szerint az elhelyezkedésnél előnynek számít.

Hardi László, a párt-vb szervező titkára hozzászólásában többek között megköszönte a pártszervezet és a HPCS-k munkáját érintő, már a legfiatalabb elsőévesek részéről is felelős hozzászólásokat.

Bakacsi Gyula módosító javaslattal élt. Az alapszervezet „alakulhat baráti, ismeretségi alapon" kitétel helyére, az „érték- és érdekközösség alapján" megfogalmazást ajánlotta.

Gönczi János (a KISZ budapesti bizottsága titkára) megítélése szerint ma hazánkban a KISZ bizalmi válságáról kell beszélnünk. A közismert középiskolai, egyetemi problémák mellett felzárkózott a dolgozói terület, az építőiparban például tíz-tizenöt százalékos a szervezettség, a nagyüzemekben csak valamivel nagyobb, mint 30 százalék. A struktúraátalakítási javaslat e válság feloldási kísérlete. Ehhez egy elvi és egy gyakorlati jellegű megjegyzést fűzött.

A KISZ feladata, értelme, megítélése szerint nem valamiféle elvont kommunista embereszményhez hozzáigazítani, ezzé alakítani tagjait, hanem becsületes, dolgozni hajlandó embereket bocsátani ki a szervezetből. Ne szakítsuk le magunkról — mint az néhány éve még cél volt — a nem dolgozókat, inkább meg kell nyerni azokat, akik jól tudnak, tudnának a KISZ-szel együtt működni, csak úgy döntöttek: ebben a kiüresedett szervezetben nem vesznek részt.

A struktúraátalakítás csak lehetőség

A szervezeti változtatásokban nem bízik, szerinte ez a mostani nagyon hasonlít a középiskolákban nemrég viharosan megszűnt vertikális szervezeti formához. Sajnálkozását fejezte ki amiatt, hogy az utóbbi időben a KISZ sok területen elvesztette *kizárólagos* lehetőségeit, monopolhelyzetét (sport, kultúra, HKR stb.).

Szilvásy György és B. Kiss Tamás vitába szállt az előbbiekkel. Az egyetem és a középiskola nem összehasonlítható, az egyetemi csoport nem olyan zárt közösség, mint a középiskolai osztály. Jó és helyénvaló, hogy a KISZ bizonyos funkciókat lead és más utakat, módokat keres a politizálásra — mondotta Szilvásy György.

B. Kiss Tamás hangsúlyozta többek között, hogy olyan tabuk dőltek le az elmúlt években, mint például, hogy nem épülhet érdekvédelem a hallgatói státuszra, hogy a hallgatók ne foglalkozzanak oktatási reformmal, csak a tananyagátfedéseket jelöljék meg. Most sem kell félni a KISZ *kizárólagos* lehetőségeinek, monopolhelyzetének elvesztésétől, sőt, ez elsődleges célunk. A csoportszintű KISZ-élet helyett a KISZ eddig és ezután számtalan célt, lehetőséget teremtett, teremt.

A küldöttgyűlés egy ellenszavazat és egy tartózkodás mellett elfogadta az alapszervezeti struktúrát átalakító javaslat lényegét. A KISZ-bizottságnak kell ezt a bekövetkező változásoknak, KISZ-tag mozgásoknak megfelelően alkalmazni, konkrét kereteit kialakítani.

Az utolsó napirendi pont a választás volt. Ennek során a testület elvetette a KISZ-bizottság létszámának növelését indítványozó javaslatot. A jellemzések kritikája, kiegészítése után a 74 szavazó újraválasztotta titkári funkciójában Szilvásy Györgyöt (68 mellette, 3 B. Kiss Tamás, 3 Csata Sándor mellett). A 69 érvényes szavazat alapján

a KISZ-bizottság tagjai lettek:

Szilvásy György (titkár),

B. Kiss Tamás (Közgazdász szerk., 66 szavazat),

Csata Sándor (II. évf. nemzetközi, 58 szavazat),

Martin-Hajdú György (I. évf., 69 szavazat),

Gombos Katalin (II. évf. közlekedés, 61 szavazat),

A küldöttek egy csoportja

Szavaznak a küldöttek

Ferencz Gábor (IV. évf. tervgazd., 65 szavazat),

Horváth László (III. évf. ipar, 65 szavazat),

Horváth Gyula (II. évf. tervgazd., 55 szavazat),

Füzesi Péter (III. évf. agrár, 45 szavazat),

Keszte Gábor (III. évf. pénzügy, 53 szavazat),

Forrai István (Economix Szövetkezet, 62 szavazat),

Bakacsi Gyula (IV. évf. ipar, 54 szavazat).

Boldizsár Zsuzsa (III. ipar, 50 szavazat.)

Tudósított:
K mócsin Sándor—
Rózsa Iván

TDK — TDK — TDK — TDK

A külgazdaság szekció munkájáról

Amikor a tanár rákérdez

A legnépesebb szekcióban délelőtt és délután is folytak az előadások, a beérkezett és elfogadott dolgozatok nagy száma miatt. Összesen *11 munkát olvastak fel*, ezek közül néhányat ismertetnénk röviden.

Kelemen Ágnes (IV. évf. külgazd.) és *Heimann Zoltán* (V. évf. külgazd.) a *szakirodalom tükrében vizsgálta az új gazdasági mechanizmus megvalósulását a külkereskedelem területén.* Az 1966-tól '74-ig terjedő időszak szaksajtóját nézték át, s így *a reform előkészítésének szakaszától egészen a lefékezéséig, átfogó képet adtak a korszakról. Erdélyi Eszter* (III. évf. külgazd.) *Magyarország gazdasági nyitottságáról* szóló viták kapcsán *nyitottságunkat befolyásoló tényezőket ismertette*, és annak okait, miért optimális és egyben meghatározott gazdaságunknak a világgazdasági alkalmazkodás stratégiája. Sajátos megközelítéssel *hasonló kérdést dolgozott fel Antoni Radev: „Nyitottság-mérték és állapot"* című munkájában. Az eddigi csupán mennyiségi, illetve csak minőségi megközelítéseket *dialektikusan próbálta összekapcsolni a gazdasági nyitottság problematikáját illetően.* Fantáziáját szabadon engedte, és *teljesen egyéni elméleti-filozófiai módszert dolgozott ki.*

Erdélyi Eszter

Füzi Gábor és László Judit (V. évf. külgazd.) hallgatók *a párhuzamos külkereskedelmi jog gyakorati megvalósulását elemezték a Generalimpex Külkereskedelmi Vállalat példája alapján.* Vázlatos képet adtak arról, hogyan alakult 1945 után külkereskedelmünk szervezeti fejlődése. Ezek után a Generalimpex alapításának okait, körülményeit, eddigi tevékenységét, hatását a többi külker. vállalatra, a vállalaton belüli újításokat, a vállalat munkaerőhelyzetét, ösztönzési rendszerét ismertették.

Nagy Gergely (III. évf. pénzügy) *Magyarország mezőgazdaságának kettős arculatát, eredményeink és ráfordításaink tükrében elemezte*, valamint a világpiaci árváltozások agrártermékeinkre gyakorolt kedvezőtlen hatását. *Frenyó Andrea és Bittera Tamás* (III. évf. külgazd.) *dolgozatukban a kompetitív árrendszer kritikai elemzésére vállalkoztak. Az elméleti bevezetés és a gyakorlati tapasztalatok kapcsolata alapján vontak le következtetéseket*, s megpróbálták a továbblépés útját keresni, amely a hiánygazdaság felszámolása lenne. Ennek feltétele pedig a közvetlen szabályozásról a közvetettre való fokozott áttérés, a termelői támogatások és a központi elvonások drasztikus csökkentése.

A leírtakból is kitűnik, mennyire szerteágazó témákban készültek a valóban színvonalas dolgozatok. *Egyetlen „apró" szervezési hiba boszszantotta csak a résztvevőket. Az egyik zsüritag s több előadó, hallgató is szinte csak az utolsó pillanatban tudta meg a szekció kezdetének pontos időpontját*, így elképzelhető, milyen kevés idő állt rendelkezésükre, hogy felkészüljenek.

—ri—

Füzi Gábor

Ezúttal a tanár ül a padban
Fotó: Balázs Gusztáv

Történelmünk legvitatottabb szakaszáról

A politika- és gazdaságtörténet szekcióban *Klimó Hédi* (most végzett nemzetközis) két TDK-val is szerepelt. Az első címe: *Magyarország politikai rendszere 1945—47 között.*

— *Milyen források alapján írtad a dolgozatod a második világháború utáni történelmünk egyik legvitatottabb szakaszáról?*

— Végigböngésztem az akkori időszak napilapjait és elméleti folyóiratait. Az érdekelt elsősorban, hogy a napi sajtóban hogyan tükröződtek a politikai rendszerünkben lezajlott változások. Csak eredeti anyagokat használtam fel, értékeléseket, utalásokat nem. Dolgozatom nem csupán sajtószemle, mégis mint a forrásokból következik, csak vázlatos munka lehetett, amelyet szeretnék kiegészíteni egészen 1949-ig.

— *Olyan kényes kérdéseket is érintesz, mint a Független Kisgazdapárt szétzilálódásának körülményei, és az 1947 augusztusi országgyűlési választásokon elkövetett visszaélések?*

— Nem. Én csak a koalíció felbomlásának válságpontjairól írok, ennek okairól a cikkek alapán nem lehet véleményt kifejteni, hisz '47 elejétől a FKGP sajtója elhallgatott. Így csak személyes véleményemet mondhatom. A köztársaság elleni összeesküvés történelmi tény, a kisgazdapárti vezetők (Kovács Béla, Nagy Ferenc) elleni 1946—47-es kampány valóban eltúlzott volt. Az MKP birtokában volt a belügyminiszteri poszt, és ezt a helyzeti előnyét kihasználta. Ettől függetlenül a Kisgazdapárt szétbomlásának fő oka szerintem, amely miatt másfél év alatt kétmillió szavazatot vesztett, a párt heterogénitása volt. A '47-es választásokon a kékcédulákkal való visszaélés arányát pedig nem tudom.

— *A fentieket figyelembe véve beszélhetünk-e a '49-ben létrejött kormány esetében jogfolytonosságról, hiszen a politikai hatalom kérdése már 1947-ben eldőlt, és igencsak vitás körülmények között?*

— Szerintem, nem lehet értelmezni a „jogfolytonosság" kategóriáját. Hogyan lehetne egy polgári állam jogrendszerét összehasonlítani egy szocialista országéval? Inkább létjogosultságról beszélnék, ez pedig nem morális, hanem pragmatista szempont: a politikai erőviszonyoknak felel meg. Ebbe beletartozik az is, hogy valamely párt olyan erős, hogy ereje tudatában akár jogtalanságot is elkövethet, felrúghatja a játékszabályokat. A szovjet hadsereg jelenléte pedig a nemzetközi erőviszonyokban lezajlott változásokat jelzi, tehát a kisebb rész a nagyobb egységet tükrözi vissza.

— *Másik dolgozatodban az SDP és a CDU 1945—49. közötti, Németországban betöltött szerepéről írtál. Gondolom, ezen időszak megválasztása nem véletlen!*

— Több ok miatt sem. Egyrészt szakszemináriumi témám a szociáldemokrácia fejlődése, diplomamunkám is ebből készül. Másrészt németül tanultam az egyetemen, így ezért is vonzódom a témához. Az időpontválasztás viszont csak tőlem függött. Sok közös vonást találtam az 1945—47 közötti Magyarország és Németország politikai rendszere között. Ezek az azonosságok igazán tisztán csak addig jelentkeztek, amíg a második világháborús szövetségesek érdekei nem váltak el a Szovjetunióétól. Mindkét országban a háború olyan helyzetet teremtett, amely a társadalom „végiggondolását" tette lehetővé. Csomó olyan kérdést kellett megoldani, amelyre az előző rendszer nem volt képes. Így Németországban a CDU és az SDP a kapitalizmus megreformálását nagy energiával és illúziókkal próbálta elősegíteni. Az SDP is szocializmusról beszélt, a CDU pedig kereszténységszocializmusról de ezek természetesen teljesen különböznek a szovjet mintától.

—ri—

Az első félév vizsgatapasztalatai

Legnagyobb a bukási arány az esti-levelező tagozaton

(Folytatás az 1. oldalról)

Emelkedett az átlag az elmúlt évhez képest az I. évfolyamon politikai gazdaságtanból, a II. évfolyamon matematikából, számítástechnikából és filozófiából, III. évfolyamon szakszámvitel és elemzésből és a IV. évfolyamon közg. elmélet történetből.

Azonos az átlag politikai gazdaságtanból a II. évfolyamon és a tudományos szocializmusból a IV. évfolyamon.

Csökkent az átlag az I. évfolyamon matematikából és számítástechnikából, a II. évfolyamon az általános statisztikából, a III. évfolyamon filozófiából, a népgazdaság tervezéséből és közg. elméletek történetéből, a IV. évfolyamon világgazdaságtanból.

Az 1982/83-as tanév *1. félévében 157 fő 9 féléves hallgató fejezte be tanulmányait. Az absolvált hallgatók közül viszont csak 65 fő vett részt az államvizsgán és védte meg a diplomáját;* a nemzetközi szakos hallgatóknak 77 százaléka, míg a külgazdasági szakon már csak 36 százalék és a tervgazdasági szakon pedig alig több mint egy negyedük (27 százalék).

Összességében — a nappali tagozat nélkül — *a beiratkozott 1964 hallgató közül 1649 fő teljesítette a félévet* (a létszám 83,9 százaléka), *ebből 1043 hallgató utóvizsga nélkül (53,1 százalék)*, az ideiglenesen beiratkozott 23 fővel együtt a beiratkozott létszám 85 százaléka. *Sikertelen vizsgák miatt a második félévre évismétlőként nem iratkozott be ill. kimaradt 71 fő.*

Legalacsonyabb a félévet teljesítők létszámának mutatója a kiegészítő tagozaton (70,6 százalék).

Az esti és levelező tagozaton, az összes vizsga mennyiségén belül *az utóvizsgával nem javított vizsgák száma ez évben 212 volt az egy évvel korábbi 370 elégtelen vizsgával szemben.*

A kijavítatlanul maradt bukások csökkenése azonban mindenképpen a tanulmányi fegyelem erősödésének fogható fel *a kimaradások* ellenére is, amely esetlegesen (főleg az I. évfolyamot véve alapul) *egy egészséges szelektáció következményeképpen is értékelhető.*

A legnagyobb bukási arány, illetve 1 főre jutó utóvizsgák száma az esti tagozat I. évfolyamán és a mérnök-közgazdász hallgatók I. évfolyamán mutatkozott. Őket követi a levelező tagozat III. évfolyama.

Az átlagos vizsgaeredmények minden tagozaton meghaladják az elmúlt év hasonló időszakának mutatóit.

Az *esti-levelező tagozaton* a beiratkozott hallgatók 90 százalékának fogadták el a félévét (vizsgára bocsátották) így mindössze *5 százalék a sikertelenül vizsgázók aránya.*

A vizsgára nem bocsátott hallgatók (10 százalékos részarányú) létszámának mintegy 80 százalékát adják az eleve kimaradók és évhalasztást kérők, tehát *a szorgalmi időszak kötelezettségeit nem teljesítők aránya is igen kicsi.* Ezek az adatok a tanulmányi fegyelem javulására utalnak, *de egyúttal jelezhetik az esti-levelező tagozaton a gyakorlatban elfogadott liberálisabb megítélést is.*

A tanévre felvett esti-levelezők létszámának az 1-ső félév utáni megoszlása alapján az alábbi következtetéseket vonhatjuk le:

— *Javult az 1-ső félévet teljesítők aránya.* Míg az előző években átlagban 50—max. 55 százalék teljesítette az adott tanévben az első félévi vizsgákat, most 68 százalékuk. Ez az eredmény figyelembe véve az ugrásszerű jellegét, egyértelműen az intenzívebb oktatás bevezetésére vezethető vissza.

— *Több mint 10 százalékkal csökkent az évismétlők és évhalasztók aránya* (30 százalékról 18 százalékra) *elsősorban az évismétlők javára.*

— *Változatlan viszont a kimaradók 14 százalékos részesedése* (4 éves átlagban is 14 százalék). *Úgy tűnik, hogy a felvettek kb. 1/4-nél (évhalasztók és kimaradók) továbbra is megkérdőjelezhető a tanulási szándék komolysága.* Megalapozottnak tekinthető az a megállapítás, hogy *ezeknél a hallgatóknál bármilyen oktatási módszer mellett is hasonló problémák adódnának.*

Mind az esti, mind a levelező tagozaton *jelentős arányban nőtt a félévet teljesítők hányada.* Az átlagon belül esti tagozaton az érettségizettek 80 százaléka, az oklevelesek 54 százaléka; a levelező tagozaton az érettségizettek 78 százaléka, az oklevelesek 69 százaléka zárta le a félévet.

Az előzőek összegzéseként a következőket állapíthatjuk meg:

— A tanulmányi fegyelem szigorítása, illetőleg a vizsgaszabályzat előírásainak következetesebb érvényesítése eredményeként *javult a tanulmányi munka, a hallgatók komolyabban vették a szorgalmi időszak kötelezettségeinek teljesítését* és ebből eredően az I-ső évfolyamon az eddiginél nagyobb számban zárták le a félévet.

— A levelező tagozaton az intenzívebb oktatás bevezetése az előző évek levelező oktatásához viszonyítva igen eredményesnek tekinthető. *Jelentősen növekedett* — elsősorban az oklevelesek esetében — *azoknak a száma, akik felvételük után elkezdték a tanulmányaikat és lezárták az első félévet. Némileg csökkent az évismétlők száma is.*

— *Úgy tűnik, hogy az intézkedések együttes hatására a több évre* — évhalasztással, évismétléssel — *elhúzódó lemorzsolódás időben kissé meggyorsult;* feltételezhető, hogy *a kötelezettségek láttán hamarabb döntenek a hallgatók; ez elsősorban a levelező tagozaton, az érettségizettek esetében állapítható meg.*

— Az oklevéllel felvettek kimaradása a tanulmányok érdembeni megkezdése (és folytatása) előtt változatlannak tekinthető, ami a felvételi eljárás — illetőleg az oklevelesek továbbképzésével összefüggő — problémákra utal.

— Az esti tagozaton az érettségizettek és az oklevelesek együttes oktatásának problémái; illetőleg ez utóbbiaknál az esti tagozaton tapasztalható nagyobb méretű lemorzsolódás alapján (a levelezőkhöz viszonyítva) *felvetődik, hogy az oklevelesek továbbképzésénél — mind az 5 éves, mind a kiegészítő szakokon — célszerű-e az esti oktatási rendszert fenntartani, vagy eredményesebb (lehet) egy a levelező intenzívhez hasonló koncentráltabb oktatási formát kialakítani.*

— *Tekintettel arra, hogy a lemorzsolódás gyakorlatilag az I-ső évfolyamon zajlik, fokozott figyelmet kell fordítani a tanulmányi fegyelemre, illetőleg a vonatkozó rendelkezések betartására.* Ennek érdekében javítani kell a hallgatók tájékoztatását.

A rektori tanács tudomásul vette az előterjesztést. A vizsgák megkezdésének engedélyezésére, illetve az új tanulmányi vizsgaszabályzat alkalmazása ügyében a tanév elején kiadott körlevél továbbra is érvényes; a jövő tanév elején kell ez ügyben újabb utasítást kiadni, de *a dékánok hívják fel a tanszékek figyelmét, hogy szüntessék meg az 1. félévben* — amit türelmi időnek tekintettünk — *tanúsított liberalizmust, és ha a hallgató félévi munkája nem megfelelő, ne adják meg az aláírást az adott tárgyból.* Ugyancsak hívják fel a dékáni hivatali ügyintézők figyelmét, hogy *gondosan járjanak el a vizsgára bocsátás indexbe pecsételésénél.*

Egymástól is lehet tanulni

— Melyik TDK-előadást hallgassuk meg?

Májustól teljes apparátussal üzemel

Munkára kész az ECONOMIX ksz

Beszélgetés a kisszövetkezet vezetőivel

A „sokan tudnak róla, de csak kevesen ismerik" tipikus esete az egyetemünkön közelmúltban alakult ECONOMIX Közgazdász Egyetemi Kisszövetkezet. Hírét sokan hallották már, mégis sok kérdés nyitott még, és most ezek miatt is kerestük meg a kisszövetkezet vezetőségéből *dr. Kovács Istvánt* és *Forrai Istvánt.*

— Először is tisztázzuk a kisszövetkezet pontos felépítését: kikből, milyen csoportokból áll, és azoknak milyen az egymáshoz való viszonya?

— A kisszövetkezet március 29-én alakult 23 alapító taggal. Közülük egy főfoglalkozású, a többiek mellékfoglalkozásban vesznek részt. A tagok közül tizennyolcan egyetemi alkalmazottak (oktatók illetve egyetemi dolgozók), négyen hallgatók és van egy külsős dolgozó is. A kisszövetkezet az alakuló közgyűlésen „befogadott" 13 szakcsoportot. (Szakcsoportot bárki alapíthat, feltétele, hogy legalább öten legyenek és hogy tevékenységi körük egyezzen a kisszövetkezet alapvető célkitűzéseivel. Ha ez adott, akkor a kisszövetkezet befogadhatja magát a csoportot, azaz annak keretén belül működhetnek. A szakcsoporttagoknak nem szükséges szövetkezeti tagoknak is lenniük.) A nálunk pillanatnyilag létező szakcsoportok létszáma 5-20 fő között változik, a csoportok vezetői minden esetben kisszövetkezeti tagok is. Mivel a szakcsoport tevékenységéért a kisszövetkezet vállal garanciát, így pénzügyi vonatkozásban ellenőrzési jogkörrel bír, de minden egyéb tekintetben a szakcsoport teljesen önálló (és önellátó) sejt: önállóan gazdálkodik, saját könyvelése, saját adózása van, önálló működési szabályzattal és önkormányzattal (tagértekezlet) rendelkeznek; maguk választják vezetőiket és önállóan döntenek a jövedelemelosztásról is.

Ezeken kívül a kisszövetkezethez tartozik még egy alkalmazotti apparátus: egy főkönyvelő, egy közgazdasági vezető, egy diszpécser-titkárnő és egy számviteli adminisztrátor.

— Milyen jellegű szakcsoportok léteznek már most?

— A 13 szakcsoportból 3 hallgatói, 3 dolgozói, 7 pedig oktatói. A hallgatók olyan területeket vettek célba, mint például tolmácsolás, vagy takarítás, rakodás, stb; a dolgozók irodagép-műszerészi, illetve műszaki, valamint könyvtári szolgáltatást kínálnak; az oktatóknál többek között munkaszervezési szakcsoport, kisszámítógépes tervező-elemző, számviteli, vállalati gazdasági stb. szakcsoportok léteznek.

— Mi az a közös keret, célkitűzés, ami ezeknek a szakcsoportoknak (és magának a kisszövetkezetnek) a tevékenységét körülhatárolja?

— Most fogunk aláírni egy együttműködési szerződést az egyetem és a kisszövetkezet között. Ennek értelmében az egyetem nyújt bizonyos alapszolgáltatásokat (termeket, telefonokat, irodabútorokat biztosít; közüzemi szolgáltatást nyújt stb.), továbbá engedélyezi, hogy a kisszövetkezet és a szakcsoportok — mint egyetemen belüli szerződött gazdálkodási közösségek — tevékenységüket reklámozzák, és támogatást nyújt vállalkozásszervezésükhöz és üzletkötéseikhez.

Ezzel szemben a kisszövetkezet megfelelő térítést fizet az egyetemi szolgáltatásokért, illetve bérleti díjat a nagy értékű berendezések használatáért; és a legfontosabb: az ECONOMIX ksz, alapcélkitűzéseiben az egyetemi alapfunkciókhoz (oktatás, nevelés, kutatás) igazodva, azok megvalósítását segítve, támogatva fejti ki tevékenységét. Mivel ez az alapszabályban is lefektetett, így ehhez kell igazodnia a szakcsoportok vállalásainak, és természetesen ennek jegyében fogalmazódtak meg magának a kisszövetkezetnek a főbb céljai is: a szellemi termékek értékesítése, és az innovációs menedzselés. Ez utóbbi például azt jelenti, hogy a kisszövetkezet vállalja a korábban nem kellően elismert, hasznosított szellemi termékek felülvizsgálatát, felméri mai értéküket, igyekszik ezeket valamilyen szinten védetté tenni és a továbbiakban közreműködik annak gyakorlati hasznosításában is. Tulajdonképpen egy-egy adaptációs teamet szervezünk az adott ötlet (szellemi termék) köré, amelyben a szerző mint szakértő vesz részt, viszont lekerül a válláról a menedzselés gyakran kilátástalan terhe.

Emellett természetesen a kisszövetkezet mint háttér bázis létezik a szakcsoportok felé: komplex munkákat vállal el, amelyeket aztán felkínál a szakcsoportok részére.

— Akad. aki a tanszéki KK-munkákkal szembeni kihívást, konkurrenciát lát mindebben...

— Alapvető tévedés! A KK-munkák elsöprő többsége terjedelmes tanszéki alapkutatást jelent, nagy volumenű, fajsúlyos tanulmányokkal. Nekünk nem célunk alapkutatásokat folytatni, hanem a szakismeretek gyakorlati adaptációját szeretnénk megvalósítani (ami viszont a KK keretek között eleve nehezen megoldható). Mondok egy példát: tervezett szolgáltatásunk, hogy cégek, vállalatok felé szaktanácsadói tevékenységet folytassunk. Ennek keretében a legkülönbözőbb profilú szakembereket közvetítenénk az adott vállalatvezetés felé (a dolog tehát egyszerre több tanszéket is érinthet), és az eredmény nem valamiféle terjedelmes tanulmány, hanem csak egy néhány oldalas állásfoglalás, azaz konkrét döntésekhez kapcsolódó szaktanácsadás. Mindez egészen más jellegű munka, mint ami a KK-ban megvalósul —, nem hogy konkurrenciát jelent, éppen ellenkezőleg, a KK-t kiegészítő jellege van, sőt, akár piacot is teremthet újabb KK-munkák számára.

— Ahhoz, hogy valaki munkakapcsolatba kerüljön az ECONOMIX-szal, szükségszerű-e annak valamilyen formában tagjává válnia, vagy adott lesz egyéb kapcsolódási pont is?

— A kisszövetkezet — elsősorban a szakcsoportjain keresztül — céljának tekinti, hogy bárki számára mindenkor nyitott legyen. Egy-egy szakcsoport kétféle módon ad lehetőséget bekapcsolódásra: az egyik, hogy valaki felvet egy jó ötletet, és megkeresi valamelyik szakcsoportot vagy a szövetkezetet, mint menedzsert (fővállalkozót); esetleg társakat szervezve önálló szakcsoportot is alapít. Ez esetben tehát a „külsős" egyénileg a kezdeményező fél. A másik út, amikor az ECONOMIX mint kisszövetkezet meghirdeti saját tevékenységét cégek, vállalatok felé, árulja szolgáltatásait, és az így szerzett munkalehetőségeket alkalmi, általánydíjas szerződéses munkaként kínálja egyéneknek is, minden tényleges tagsági viszony feltételezése nélkül. Ilyenkor nyilván a kisszövetkezet a kezdeményező. Mindkét formánál borzasztó fontos az aktivitás!

— Formálisan egyébként mi a feltétele, hogy valaki tag lehessen, akár a kisszövetkezetben, akár valamelyik szakcsoportnál?

— Mindkét esetben a már meglévő tagok döntenek (közgyűlés illetve tagértekezlet). További variációt jelent, ha újabb, teljes szakcsoport jelentkezik „befogadásra" —, ebben a kérdésben a közgyűlés az illetékes. Itt szeretnénk megjegyezni, hogy a szövetkezeti illetve szakcsoport tagság természetesen bizonyos elvárásokkal, terhekkel is jár (túl a bevételarányos adózáson), ilyen például a havi 250 forint társadalombiztosítási járulék befizetése, és persze a belépő „részjegy" kiváltása, ami szövetkezeti tagságnál dolgozóknak (oktatóknak) 6000 forint, hallgatóknak 3000 forint. Szakcsoportoknál mindkét esetben az összeg felét kell fizetni. (Nem árt tudni, hogy a már létező formációkba lépéskor a „részjegy" kifizetésére egy évig terjedő haladék adható.) Ezzel most nem elriasztani akartunk, de nyilván a tagsági helyzet csak annak éri meg, aki rendszeres tevékenységet kíván folytatni. Ellenkező esetben célszerű a már említett alkalmi szerződésekre hagyatkozni.

— Mikor kezdi meg a kisszövetkezet a tényleges működését?

— A lap megjelenése idején már gyakorlatilag működőképesek leszünk. Szerencsére viszonylag gyorsan sikerült rendezni az összes hivatalos formaságot, és április 25-től maga a kisszövetkezet jogi szempontból is megalakul, MNB számlával rendelkezik. A szakcsoportok működési szabályzatait április 28-án fogadja el a vezetőség, végső formájában, ezt követi majd a tanácsi jóváhagyás és a számlamegnyitás, ami ekkor már csak napok kérdése.

— Végezetül egy személyi vonatkozású kérdés: mindazok, akik valamilyen formában már most kapcsolódni szeretnének, vagy akár csak bővebben érdeklődni kívánnak a kisszövetkezet munkájáról, kihez (kikhez) fordulhatnak kérdéseikkel?

— Az alakuló közgyűlés választása nyomán a következők alkotják a kisszövetkezet vezetőségét: elnök dr. Kovács István (ipari üzemszervezés tanszék); elnökhelyettes Forrai István (most végzett, az egyetlen főállású); vezetőségi tagok: dr. Szabados Anna (ipargazdaság tanszék); dr. Bessenyei Lajos (statisztika tanszék); dr. Balázs Géza (technológia tanszék). Rajtuk kívül alapító tagok: dr. Baritz Rezső, Budaházi Péter, Craveró Róbertné, dr. Cs. Kovács Ferenc, Cséffalvai Gábor, dr. Koncz Katalin, Koncz Péter, Lantos Csaba, dr. Márton Ferenc, Molnár Árpádné, Molnár László, Németh Béláné, Sik Endre, Szekeres Tamás, dr. Szép Jenő, Tardos János, Veszer Béla. Szívesen látunk minden érdeklődőt, akár a munkahelyünkön keresnek minket, akár a kisszövetkezet „törzshelyén": III. emelet 371, 372 szoba. Telefonszámunk pillanatnyilag még csak a 379, 201, és 370-es mellék, de hamarosan kapunk városi fővonalat is, amelynek számát szintén közölni fogjuk.

— is

A felvételt készítette: Balázs Gusztáv

KISZ-bizottság

Határós ülés

A küldöttértekezlet előtti hajrát szorgalmas ülésezéssel töltötte a KISZ-bizottság. Többek között *a küldöttértekezletre készülő beszámoló szerepelt a napirenden.* A bizottság már előző összejövetelein sorra megtárgyalta a legaktuálisabb ügyeket (oktatási reform, hallgatói képviselet stb.), a koordinációs fórum is fontos kérdéseket tárgyalt (az első évfolyam beilleszkedési lehetőségei, az egyetemi közművelődés), ezen felül pedig minden KISZ-bizottsági tag írta le tapasztalatait saját szakterületéről és a testület munkájáról általában. Mindezek alapján állította össze a beszámoló tervezetét *Szilvásy György* KISZ-bizottsági titkár. A vita során ezt még *valamennyi jelenlévő pontosította, kiegészítette,* a leginkább *Csanádi Péter,* aki *az egyetemi közművelődésről tett határozati javaslatot az anyaghoz,* hiszen ezzel a területtel az érvényben lévő küldöttgyűlési dokumentumok csak szőrmentén foglalkoztak.

Az ülés *eldöntötte a küldöttértekezleti jutalmazottak névsorát, felkérte levezető elnöknek Székely Istvánt, meghallgatta a jelölőbizottság elnökének, Jánosi Istvánnak a tájékoztatását.*

Az ülés kialakította a küldöttgyűlés elé kerülő javaslatot az új alapszervezeti és szervezeti struktúrára vonatkozóan. Az előkészítéssel megbízott szakmai munkabizottság szorgalmas munkája ellenére sem hozta anyagával döntési helyzetbe a bizottságot, amely *több órás vita után fogadta el azt a tervezetet,* amely immár három esztendeje késik, és amellyel most már muszáj volt nem meghátrálni a változások szervezeti konzekvenciája levonása elől.

Sikerült még megvitatni — *Gombos Katalin előterjesztésében* — az *építőtábori kiutazás kiválasztási szempontrendszerét,* valamint *Dobrovits Iván rektorhelyettes részvételével a rekonstrukció helyzetét, különös tekintettel az égetően hiányzó közösségi helyiségekre, a közművelődésre és a sportra.*

Az április 14-i ülés és este 11 óra után pedig a KISZ-bizottság vezetői *fél éjjel gépelték a végleges küldöttgyűlési anyagokat nyilvánosságra hozó 14-es Periszpókot,* hogy másnap reggel már nyomdába is adhassák...

Az április 21-i utolsó ülés a beszámoló szóbeli kiegészítését vitatta meg, döntött az építőtábori kiutazásokat illetően, majd odaítélte a ballagás alkalmával kiadandó egyetemi kitüntetéseket.

— s

Időnként a szkepticizmusban is kételkedni kell

Széll János a Ráday klubban

NAGYSZÁMÚ NÉZŐSEREG, a szakkollégiumok tagjai, vissza-visszajáró volt közgázosok, az egyetem és más egyetemek oktatói előtt tartotta meg a Ráday klub oktatóink kutatási témáival foglalkozó sorozatának április 18-i fórumát *Széll János, a tudományos szocializmus tanszék docense.*

A reform politikumáról, illetve a politikai rendszer reformjáról kellene itt beszélni — foglalta össze témáját bevezetője elején. Kutatási témái a nyugat-európai munkásmozgalmak elméleti-politikai kérdései, illetve a jelenkori szocializmus politikai berendezkedésének problémái keretet adtak előadásának. *A jelenkori szocializmusban posztkapitalista célokkal, és megoldásra váró modernizációs feladatokkal léteznek együtt az antikapitalista vonások.* A történelmi szükségszerűség, elmaradottság kialakította ellentmondásos rendszer ez. *Ezt az alapvető vonását, mint története specifikumát tudomásul kell vennünk és szembesítenünk a marxi elképzelés elméleti szocializmusképével.* Éppen ezért *meg kell fontolnunk és szívlelnünk teoretikusan az OKP azon kérdésfelvetését,* miszerint a *modellt korszerűsíteni kell.*

E megállapításait történeti áttekintéssel támasztotta alá. *Lenin nem csinálva a szükségből erényt, nem emelte trónra az elmaradottságból kinövő szocializmus eszméjét.* A húszas évek lenini *javaslata* a politikai rendszer berendezkedésére vonatkozóan lényegében az, hogy *először: a szocialista építés középpontjában egy „teljes államiságnak", tehát nem „félállamnak" kell állnia. Másodszor: ezt az államot egy erős kontrollmechanizmusnak kell alávetni, bürokratikus torzulásait ezáltal visszaszorítva. E mechanizmus kiépítését szolgálta ebben a koncepcióban a szakszervezetek szerepének lenini elképzelése, továbbá főként az az igény, hogy a párt tartson távolságot, ne olvadjon össze az állammal.*

A SZTÁLINI ÁTRENDEZŐDÉS

során ebből csak az első elem maradt, *egy etatikus korlátlan hatalom épült ki. Ennek vannak objektív okai* (elmaradottság, az „ostromlott vár" helyzete), de ezekkel egyenrangúan *fontosak a szubjektív okok,* a politikai demokrácia értékeit elutasító, a hatalom korlátlanságát képviselő, *a konrollmechanizmusok szisztematikus elsorvasztását megvalósító szemlélet.*

A legfontosabb megállapítás, amit külön kiemelt az előadó, az az, *hogy a kollektíva tulajdonra épülő politikai rendszer nem automatikusan demokratikus.* Ha tagolatlan és nélkülözi a demokratikus megformáltságot (az ellensúlyok rendszerét, játékszabályokat stb.), akkor a társadalom politikai működése nem lehet demokratikus jellegű. *Az új társadalom, a kollektivista társadalom nem lehet a kiscsoportok, az egyén alávetése.*

A sztálini modell tevődik át a kelet-európai országokra és igen hamar ellentmondásba kerül azok társadalmi-gazdasági sajátosságaival. *A XX. kongresszus kétségkívül igen nagy jelentőségű felismerései és politikai korrekciói sajnos nem fejlődtek tovább intézményi változásokká.*

Itt tért rá Széll János a reformpolitika magyar eseményei és ezek kapcsán a magyar társadalom politikai tagoltságáról alkotott véleménye vázlatos ismertetésére.

A MAGYAR TÁRSADALOM POLITIKAI VISZONYAI

az 1956 után bekövetkezett politikai korrekció következtében egy konszenzusos alapú centrumpolitikai egyensúllyal jellemezhetők. A politikai viszonyok középpontjában lévő túlsúlyos hatalmi erő tette lehetővé a 60-as évek közepén a reform irányú politikai kibontakozást. Ezzel szemben lépett fel a reform során keletkezett *feszültségeket ideológiailag túlfeszítve érvelő oppozíciós irányzat, amely a 70-es évek közepére gyakorlatilag vereséget mért a reformtörekvésre.* Eme események okait keresve többek között *a társadalom politikai tagozódására, megoszlására kell a figyelmünket fordítani.*

Először is *el kell utasítani azt a naiv és helytelen álláspontot, amely azt képzeli, hogy van egyrészről „a" változást akaró társadalom és vele szemben egy merőben merev politikai struktúra, hogy a párton belüliek és a párton kívüliek között húzódik a választóvonal.* Bár társadalmunk sajátosságainál fogva a politikai áramlatok, a tagoltság láthatatlan, azért tudunk erről valamit mondani.

A politikai viszonyok alapvető ereje az 1956 utáni magyar fejlődést, a kialakult sajátosságokat lényegében az adott szinten magáénak valló és őrző *centrum.* Ennek *magatartása perdöntő, nem mindegy, hogy ez az erő merre hajlik.* A világgazdasági kihívásra számos reflexió lehetséges, a társadalom, a közhangulat a sokkokra, a hatásokra sokféleképpen reagál, másféleképpen csapódnak le a különböző rétegekben ugyanazok az események. A skála a félelmektől, kétségektől kezdve a pragmatizmuson át a türelmetlen „radikalizmusig" terjed.

Létezik továbbá a refom tábora, amely az utóbbi időkben széttagoltabb lett (az önigazgatásról, a piac szerepének különböző értelmezéséről való elképzelések stb., mindenféle megtalálható itt).

AZ „ELLENZÉKISÉG" FOGALMA

nem fed egységes tartalmat. A kifejezetten rendszerellenes antikommunista beállítottságoktól elkülönül, ezekkel szemben *beszélni kell a rendszeren belüli ellenzékiségről.* Ez utóbbin belül a tőkés restaurációtól való félelmekre hivatkozó (apelláló) reformellenes oppozíció különül el a második nyilvánosságban levő, reformhitetlen, neoradikális szenvedélyektől fűtött irányzattól.

Kiemelte az előadó *az 1979—80 óta kibontakozott reformviták jelentőségét, és a mostani KB-határozat hivatalos, óvatos megfogalmazásokat és aggodalmakkal kísért azon vonását, hogy állást foglal a reformmunkálatok folytatása mellett.* Ennek kapcsán beszélt a reformfolyamat lényegéről és feltételeiről.

A jelenkori szocializmus valós folyamata, hogy *olyan új fejlődési fázis bontakozik ki, ahol* — a még mindig eléggé erőtlen — *civil társadalom nagyobb autonómiát követel, nem gyámságot, hanem politikai államiságot kíván. A tét: a redisztribuciót is folytató állami tevékenység korlátozottabbá, társadalmilag ellenőrzötté alakulása. A reform jelentése: megőrzés és megújulás együtt.* Hosszú, szívós kötélhúzás ez, nem „vörösgárdista roham"; ezt lehet vállalni, vagy elutasítani, de tudomásul kell venni.

Alapfeltétele e folyamat sikerének, hogy hivatalos pártpolitikai, kormányzati prog-

„A tanári pálya sok örömet okozott...”

Kitüntetett oktatónk dr. Csanádi György

Dr. Csanádi Györgyöt, a jogtudományok professzorát a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki felszabadulásunk évfordulóján. Ebből az alkalomból kerestük fel a népszerű professzort, hogy gratuláljunk a magas kitüntetéshez és arra kérjük, hogy emlékezzen életútjára egy beszélgetés során. Emlékezzen arra a 65 évre, amelyben a gonddal gyűjtött apró emberi örömök mellett helyet követeltek a történelem kritikus pillanatai is, s amelyben ma már bölcsen megfér egymás mellett az élet jó és rossz napjainak emléke.

— Hogy esett a választása annak idején éppen a jogi pályára?

— Édesapám szerény keresetű ügyvéd volt. Én már 14-15 éves korom óta rendszeresen házitanítóskodtam. 1935-ben érettségiztem a Kölcsey reálgimnáziumban és a középiskola utolsó éveiben a matematika vonzásába kerültem. Második helyezést értem el az országos matematikai versenyen. Felvetődött bennem, hogy matematikus leszek. De akkor csak tanári pályán alkalmaztak matematikust, itt viszont az elhelyezkedés nagyon bizonytalan volt. Mivel családi hátterem nem állt olyan alapon, hogy négy-öt évet ki tudjak böjtölni, ezért a jogi pályát választottam, és erre a döntésemre befolyással volt az édesapám is.

Jogi tanulmányai mellett 1937. őszétől hivatalnok lett az Első Magyar Gazdasági Gépgyárban. Először bérelszámoló volt, majd levelező, aztán ügyintézőként emlékedett a ranglétrán. Harmadéves korában a polgári jog professzora, Szladits Károly vette maga mellé.

Egy európai hírű jogász mellett

— Szladits Károly az akkori idők legnagyobb magyar polgári jogásza volt. Úgy kerültem hozzá, hogy keresett egy gyors- és gépírni tudó hallgatót. Én ezeket az ismereteket sportszerűen sajátítottam el, és meglehetősen jól műveltem. Egy alkalommal a 250 szótagos országos versenyt meg is nyertem gyorsírásban, de a gépelésben is a legjobbak közé tartoztam a férfimezőnyben. Egyébként ennek a tudásomnak rengeteg hasznát vettem az életemben. Egy ilyen alkalom volt az 1952—53-as tanév az egyetemen. Heti négyórás előadásokat kellett tartanom a tavaszi félévben. Jegyzet persze abban az időben nem volt, hanem az egyetem gyorsírója leírta az előadásokat és ebből készült házi sokszorosítással a jegyzet. Úgy adódott, hogy a félév első hetében májgyulladást kaptam, és a kórházi ágyban gyorsírással írtam meg az előadásaimat. Ezeket az egyetem gyorsírója áttette gépbe, én korrigáltam, és ennek alapján tartotta meg az előadásokat a kollégám. Most is, ha bármit fogalmazok, gyorsírással vagy géppel írom.

Mindezt azért említem, mert így kerültem Szladits Károlyhoz. Ettől kezdve a gazdasági gépgyárbeli munkám mellett esténként az öreg úr diktált nekem levelet, cikkeket. A kapcsolat lassanként odáig fejlődött, hogy tudományos munkatársként kezelt, és önálló feladatokkal bízott meg. Akkor készült el a többkötetes Szladits-féle magyar magánjog és ennek az előszavában meg is említi, hogy az ő neve alatt szereplő egyes részek megírásában én is részt vettem. A negyvenes évek európai hírű professzorának gesztusa számomra nagy megtiszteltetés volt. Ez volt az első alkalom, hogy megjelent a nevem a jogi szaksajtóban, 1941-ben.

Az egyetemet 1939-ben végezte el és az év végén búcsút kellett vennie a gépgyártól is. A zsidótörvény következtében ugyanis elbocsátották a gyárból. Ettől kezdve csak Szladits Károly mellett dolgozott, mint a professzor fizetett alkalmazottja.

— 1942 végén behívtak munkaszolgálatra. Szerencsére végig az ország területén maradtam. 1944. november elején sikerült megszöknöm. Hamis iratokkal Budapesten bújkáltam és itt ért a felszabadulás.

Talán nem véletlen, hogy éppen a fasizmus és a háborús emlékei után hozta szóba a sportot. „Amatőr szinten” jó sportoló volt. Ami abban az időben életmentő körülménynyel is felért, amikor részben az emberi erőnléten, kitartáson múlott a túlélés lehetősége.

— Főleg a középiskolában voltam aktív sportoló. Jéghokiztam, versenyszerűen pingpongoztam, sakkoztam és jó középtávfutó voltam. Az ötvenes években az egyetemen is nagy pingpongcsatákat vívtunk és egy ízben, tisztelt hallgatóim ugratásának hatására belementem egy futóversenybe is, ahol jócskán *rájuk vertem.* De ez már régen volt.

— Hogyan kezdte jogászi pályafutását a felszabadulás után?

A pályakezdés

— A felszabadulás után rendkívül mozgalmas évek vártak rám. A Magyar Általános Kőszénbánya RT. jogi osztályára kerültem és 1946 elején letettem a bírói és ügyvédi vizsgát. 1946 őszétől pedig az

akkor megalakult Magyar Állami Szénbányák jogi osztályán a kereskedelmi-jogi csoport vezetője lettem. Innen 1948 eljén mentem át az akkor szervezett Állami Villamos Művekhez, a jogi osztály vezetőjének. Majd amikor 1949. őszén megalakult az Állami Jogtudományi Intézet, oda helyeztek át és kettő évig, mint az intézet vezetésével megbízott titkár működtem.

— Erre az időszakra esik a Rajk-per, amelynek tudomásunk szerint egyik kirendelt védője volt.

— Valóban, Szőnyi Tibort védtem. Lehetőségem volt vele beszélni, és nekem is azt mondta, mint a tárgyaláson, hogy a vád igaz; arról tanácskoztunk, hogy mit lehet felhozni enyhítő körülményként. Részben ez a beszélgetés, részben a per körülményei velem is elhitették, hogy valós perről van szó. Ezt a mai fiatalok nehezen értik meg — saját gyermekeim is. De ebben az időben — 1949 közepétől — a Rákosi-féle vezetés mögött olyan óriási sikerek állottak, amelyek e vezetés iránt szilárd bizalmat keltettek: a földosztás, a stabilizáció, a gazdasági újjáépítés, tehetséges munkás- és parasztfiatalok megjelenése az egyetemeken. Ilyen körülmények közt számomra — mint olyan sok más ember számára is — elképzelhetetlen volt az az alternatíva, hogy ez a vezetés egy nagy hazugságot játszik le az ország előtt. Az tehát fel sem merült bennem, hogy a vád az utolsó szóig valótlan. Ezek között a korlátok között Szőnyi Tibort, úgy érzem, szakszerűen védtem. Az volt a véleményem, hogy a vele szemben felhozott vádak alapján csak életfogytiglani börtön és nem halálbüntetés szabható ki, és a védelem során erre fektettem a súlyt. Az ítéletet ezért akkor is igazságtalanul súlyosnak tartottam.

Amikor 1953-ban elkezdődtek a rehabilitálások, az első

időszakban azt hittem, hogy nem a Rajk-per volt valótlan, hanem csak a köré felépített, továbbhullámzó perek, amelyek már mind titkosan folytak le. Csak amikor 1955-ben deklarálva lett, hogy a Rajk-per is hamis volt, tudtam meg a valóságot, ami természetesen igen mélyen megrázott.

— Mikor lett a Közgazdaságtudományi Egyetem oktatója?

— Az 1949/50. tanév második féléve elején kerültem az egyetemre, de egyelőre nem munkaviszonyban, hanem mint a jogi tanszék vezetésével megbízott külső előadó. Munkaviszonyba az egyetemmel 1951-ben kerültem, mint docens — akkor ezt „intézeti tanárnak” nevezték — és a jogi tanszék vezetője. 1953—1959. közt a tanszéket Réczei László, a nemzetközi magánjog világviszonylatban is nagyra becsült művelője vezette, majd ő más beosztásba került és a tanszékvezetést ismét én vettem át. 1966-ban lettem kinevezve egyetemi tanárnak. A tanszék vezetését két évvel ezelőtt vette át tőlem kiváló fiatal kollégám, Sárközy Tamás.

Első évek az egyetemen

— Hogyan emlékszik vissza az első évekre az egyetemen?

— Természetesen az induláskor az egyetem szakmai színvonala nem közelítette meg a mait: a szocialista közgazdaságtudomány messze volt a mai színvonaltól, a dogmatizmus nyomta rá bélyegét és emellett az egyetem oktatógarnitúrája tapasztalatlan volt. De az első évek légköre mégis felejthetetlen számomra. Ez áll a tanári karon belüli viszonyra és a tanár-diák viszonyra egyaránt. A tanári karon belül — amely persze a mainál sokkal kisebb létszámú volt — élt egy természetes szolidaritás és kölcsönös felelősségérzet; valamennyiünk ügyének tekintettük, hogy mindegyikünk a tőle telhető maximumot nyújtsa.

Ami pedig a hallgatóságot illeti: lehet, hogy idealizálom a múltat, de viszonyuk az egyetemhez és a tanári karhoz egészen más volt, mint ma. Ebben szerepet játszott az is, hogy a nappali tagozat hallgatói és a tanári kar közt kisebb volt a korkülönbség, hiszen a szakérettségisek közt sokan egyidősek voltak a tanári kar zömével. De nem ez volt a lényeg. Egyetemünk új intézmény volt, „marxista egyetem”, és hallgatóink zöme is felelősnek érezte magát azért, hogy ez az intézmény hogyan működik. Így jött létre a tanári kar és a hallgatóság közt egyfajta szolidarítás, amellyel együtt járt az egyenrangúság is, természetesen a tanár-diák munkamegosztáson belül. Mindez a kölcsönös megbecsülés alapján történt, és nem ment a tanulmányi fegyelem rovására sem. Szóval, az egyetemnek meleg, mondhatnám baráti légköre volt.

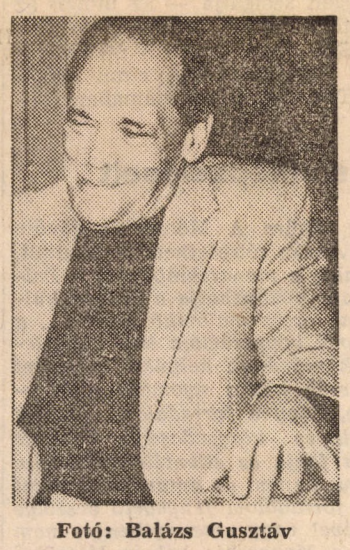

Fotó: Balázs Gusztáv

Úgy érzem egyébként, hogy ebből a légkörből elég sokat sikerült megőriznünk. Egyetemünktől — amennyire tudom — ma is idegen a hallgatók lekezelése, emberi méltóságuk megsértése; a saját tanszékünkön erre mindig nagy súlyt fektettem. A Közgázon a tanár nem állítja magát olyan piedesztálra, ahol csak hódolat illeti meg és nem bírálat. Lányomtól, aki a Műegyetemen végzett, úgy hallottam, hogy a Közgáznak a többi budapesti egyetemek hallgatói közt is ilyen híre van. Viszont az is bizonyos, hogy ezeket a jó elemeket csak akkor tudjuk megőrizni, ha az egyetem színvonala a követelményekkel együtt emelkedik. Gyenge egyetem, gyenge tanszék nem viseli el a kritikát.

— Mind ez ideig milyen szakmai munkásságot fejtett ki?

— Nem vagyok sokat publikáló ember, lassan, nagy „szünlési kínok közt” írok. Első tanulmányom 1941-ben látott napvilágot. Azóta megjelent egy monográfiám és egy sereg tanulmányom, a tízoldalas cikkektől a százoldalas terjedelemig. Elég nagy részt írtam a Polgári Törvénykönyv nemrég megjelent háromkötetes kommentárjában; egyébként részt vettem lényegében minden fontosabb, a polgári jog és munkajog területét érintő kodifikációban. Szakirodalmi munkásságom legfontosabb részének azonban tankönyveimet tekintem. Ezen a téren Szladits Károly tankönyvei jelentik számomra a — nehezen utolérhető — példaképet. Huszonkét év alatt két polgári jogi és két munkajogi tankönyvem jelent meg, most van nyomdában a Polgári Jog új, teljesen átalakított kiadása.

Jogtudós vagy tanár

— Ha azt kérdi tőlem, minek tekintem magam elsősorban: jogtudósnak vagy tanárnak, úgy csak azt válaszolhatom, hogy szeretem tudományosan művelni szakmámat, de kedvesebb nekem a tanári munka. Nagy öröm számomra, ha sikerül a jogot, mint a laikusok számára idegennek tűnő intézményt hallgatóimhoz közel hozni, megértetni velük a jog logikáját, lehetőségeit, határait. Ami a tanítás módszerét illeti, igyekszem a kapcsolatot hallgatóimmal a lehetőség határai közt személyessé tenni — ez őket is serkenti a munkára, számomra is könnyebbé teszi teljesítményük rögzítését, és mindent összevéve, így az órák légköre sokkal jobb.

Legendás hírük van a Csanádi-féle jogi előadásoknak. Szinte átízzik rajta, hogy szenvedélye az oktatás. Az ő óráján mindenki figyel, érdeklődik és még évek múltán sem feledkeznek meg Csanádi Györgyről, a kitűnő tanáregyéniségről. Hogy hány tanítványa volt? 1950-től lényegében mindenki, aki az egyetemen tanult és közgazdászként funkcióban van. Érdekességként említette, hogy volt egy olyan időszak, amikor a Pénzügyminisztérium részéről a miniszter és négy miniszterhelyettes volt a tanítványa.

— Szerepelt-e nemzetközi sikon is?

— Egy hosszú pálya során ez természetes. Voltam 1980-ban egy szemeszteren át vendégprofesszor Regensburgban, tartottam több előadást brüsszeli, berlini (NDK) és lipcsei egyetemen. Voltam referens több nemzetközi konferencián. A külföldi szereplés azonban tevékenységemnek nem jellemző része.

A kupa sokat jelent

— Jelenlegi magas kitüntetésemnek szívből örülök és azt nagyra értékelem. A legbüszkébb mégis arra vagyok, hogy 1973-ban elnyertem a hallgatóktól a „Szeretett Oktatónk” kupát, és nagy öröm számomra, hogy volt hallgatóim részéről is sokszor tapasztalom a ragaszkodás és elismerés jeleit.

— Hogyan telnek napjai, mióta nem tanszékvezető?

— Soha nem volt szívügyem a vezető funkció, nem vagyok tehetséges, dinamikus menedzser, és örülök, hogy a vezetés gondját egy kitűnő fiatal kollégám vette át tőlem. Most nyugodtabban tudom energiáimat olyan munkára fordítani, amit jobban szeretek: az oktatásra (mindenekelőtt az áruforgalmi szakon) és arra, hogy megírjam tudományos mondanivalóimat.

Ha röviden akarom összefoglalni érzéseimet tanári pályámmal kapcsolatban: szép pálya, amely nekem sok örömet okozott és remélem, hogy még fog a jövőben is.

— Köszönjük a beszélgetést és jó egészséget kívánunk Csanádi György professzornak!

H. E.

---

rammá váljon, mint ahogy azt a lehetetlennek tűnő feladatot is meg kell valósítania, hogy horizontális struktúrák, a nyilvános csoporttá szerveződés gyakorlata hiányában a reform hívei egymásra találjanak. Tömegek támogatásával, ösztönzésével és kontrolljával kell alátámasztani a reformfolyamatot; *meg kell szervezni, meg kell nyerni az emberek, főként a fiatalok támogatását — ez az elmúlt évtized reformkísérletének és megtorpanásának a tanulsága!*

A „MIT ÉS HOGYAN”

kérdéséről folyó gondolkodás maradt az előadás végére.

A politikai intézményrendszer reformja nem egyenlő csupán a demokrácia intézményének erősítésével. A társadalomirányítás normativitásának, a döntéshozatal hatékonyságának, a cselekvési irányok tudományos megalapozottságának a tényezői, elvei is szükségesek azért, hogy a társadalmi igények felszívása és a döntésekben való visszaáramoltatása megvalósuljon.

Jogrendszerünkben nem teljes az állam és az állampolgár garanciális rendszere, újra kell fogalmazni a szocialista tulajdon, tulajdonlás, a vállalati rendelkezés és az állami tulajdon rendszerét (utóbbira például Sárközy Tamás munkáiban találunk támpontokat). *Az állam szerkezetében* — minden hibája ellenére — *a hangsúly a képviseleti rendszer megerősödésére helyeződik,* de igen lényeges követelmény *a helyi önkormányzatok* (jogi, finanszírozási) *önállóságának növekedése, a közigazgatás korszerűsítése, az ellenőrzési funkciók érdemibbé tétele.* A társadalmi érdekképviselet létező mozgalmi és szervezeti formái akkor őrizhetik meg vagy nyerhetik vissza állóképességüket, ha markáns arculatú álláspontjukat manifesztálva kinyilvánító, esetenként ellent is mondókként valóságos partneri pozícióra tesznek szert a politika formálásában. *Emellett valószínűleg új érdekképviseleti formák intézményesülése, jelenleg a „második nyilvánosság” szférájába szorult, de valóságos és jogos törekvések legitimizálása is szükségesnek látszik.* A kölcsönös tolerancia alapján előlépni képes törekvések megjelenéséről van szó, bár ennek különösebben biztató jeleit ma nemigen láthatjuk.

Meg kell őrizni a kialakult „látens pluralizmust” (ez orientációs politikai tagoltságot jelent, s nem azt, amit nem is jelenthet: különböző társadalmi-politikai erők kiegyenlítettségét); igyekezni kell ezt megformálni, továbbfejleszteni, *de a formalizált pártpolitikai pluralizmus igénye olyan csapda, amelyet egy reális reformpolitika nem tűzhet a zászlajára.*

A politikai nyilvánosság erősítése — a párton belüli viták és döntéshozatal világossága, a politika szereplői álláspontjainak nyilvánossága — *egy másik elsőrendű követelmény* és felelet a „mit és hogyan” kérdésére.

A reformpolitika lehetőségére és a mondottakra kérdező, félelmeket és szkepszist tükröző kérdésekre adott feleleteiben többek között, hogy megvilágítsa a képviseleti rendszer szerepét, példákkal érzékeltette a lehetőségeket. Tulajdonképpen *nincs elvi akadálya annak, hogy egy szocialista ország parlamentje például miniszterelnököket szavazzon le, ha elégedetlen a munkájukkal.* Miként nálunk a párt első vezetése a világon mindenütt valamilyen meghatározó politikai erő jelöli a kormány, az államigazgatási szervek vezetőit, csak éppen ezeket a közfunkcionáriusokat kiteszik a legfelső képviseleti-törvényhozó testület közjogi értelemben vett szankcionáló erejű bírálatának és ítéletének is. Ez utóbbi eljárás nálunk lényegében nem közjogi csatornákon és ezért *a közvélemény számára nem minden esetben érthető hiteles módon folyik,* mint ahogy nem eléggé nyilvánosak a parlamenti bizottságok *által lefolytatott „meghallgatások” sem* — illetve kétséges, hogy ki hallgat meg kit. *A „látens pluralizmus” széférájában — ez ma már nem titok — lobbyk is vannak. Ezek lényege nálunk nem csupán az, hogy eljárásrendszerük esetenként a korrumpálás rosszcsengésű módszerén alapszik, hanem az, hogy maguk is csatornát képeznek az érdekek érvényesítésére. A formális érdekérvényesítési lehetőségekre viszont példa a TOT, amely az agrárérdekek talán legjobb kelet-európai képviselője.*

A reformlehetőségekkel kapcsolatos kétkedésre, szkepticizmusra persze van okunk, hiszen — mint az előadó is elmondta — *több választási törvénymódosítási javaslat sorát kísérhette figyelemmel, amelyek végül is nem valósultak meg.* Egyébként — tette hozzá — *egyre nehezebb tanárnak lenni, hiányzik időnként az a közös társadalomtudományi nyelv, amelynek segítségével áttörhető részint a szakmai részágak elkülönültsége, részint pedig az utóbbi időben felerősödött generációs bizalmatlanság a tanárok és hallgatók viszonyában. A differenciálatlan totális kétkelkedés azonban lefegyverez,* ezért valahogyan *mindenkinek túl kell tennie magát rajta.* Azt hiszem, ebben az utolsó mondatban foglalható össze ennek az estének a mottója.

K. S.

Nagy könyvárleszállítás

A földszinti könyvesboltban sok érdekes könyvet a következő hetekben féláron találhatunk. Ízelítő az ajánlatból:

Ancsel Éva: Történelem és alternatívák; Bossányi: Vállalati stratégiák; Ciepielski: A Szovjetunió gazdaságtörténete; Dvorkin: A mai polgári pg és a marxizmus; Értelmiség a szocialista országokban; Esztétikai kislexikon; Faluvégi: Pénzügyeink a hetvenes években; Fegyverkezés és világgazdaság; Fischer Sándor: Retorika; Fodor: Gazdasági növekedés, iparpolitika; Hahn: Hitvilág és történelem; A haladó egyetemi ifjúság mozgalmai Magyarországon; Héthy: Az üzemi demokrácia és a munkások; Írószemmel 1981; A kapitalizmus politikai gazdaságtana (programozott); Kereszténydemokrácia Nyugat-Európában 1944—58; Kissné Pavelcsák: Nemzetközi ipari együttműködés a KGST-ben; Kozma: A nyitott szerkezetű gazdaság; Kozma: Az emberi tényező a gazdasági fejlődésben; A Komintern története; Kővágó: Kisebbség — nemzetiség, stb.

Táncóra

Folytatódik a vita az egyetemi reformokról a MOZGÓ VILÁG 1983. márciusi számában. Az írások közül FEITL ISTVÁN: VÁLTOZATOK—EGYETEMI REFORMRA című írásából idézünk: ..."Sokunk meggyőződése, hogy a felsőoktatásban hosszú távú strukturális mélységű reformra van szükség. Végig kellene egyszer gondolni azt a pénzben nem kifejezhető veszteséget, ami a képzési idő alatt (és után) meggyőződésben, tenniakarásban, lelkesedésben, »írástudói felelősségben« elfecsérlődik. Egyre kevesebben maradnak tudathasadás nélkül a rendszer hívei. Pedig *nekünk nem a fanatikusokat kell megnyernünk, hanem az értelmiségi közgondolkodást.* Ezt pedig nem lehet máshogy, csak úgy, ha *az értelmiség hűségét nem a jelenhez való szervilis viszonyán mérjük le, hanem azon, amivé ez a társadalom majd lehet.* Csökkennie kell annak a morális, pszichológiai (belső és külső) nyomásnak, ami a marxista indíttatású társadalomtudósokra nehezedik amiatt, hogy szándéktalanul is a hatalom védelmében árnyékában érezhetik magukat. Mintha nem tiszta és nem adekvát eszközökkel folyna a vita. Ez pedig értelmiség és hatalom, értelmiség és társadalom új viszonyrendszerének kialakítása nélkül elképzelhetetlen. Az egyik legdöntőbb terület éppen az egyetem..." Ugyanehhez a vitához szól hozzá BODNÁR ZOLTÁN—HORVÁTH ATTILA: LÁBADOZVA TALPRA ÁLLNI, AVAGY EGYETEMEK MOZGÁS KÖZBEN. „A képviselet, a hallgatói érdekvédelem és egyáltalán, az egyetemista lét nyilvánosságának követelése nem önmagáért való. Enélkül nincs és nem is lesz egyetemi demokratizmus. *Társadalmi nyilvánosságunk furcsasága, hogy szinte valamennyi társadalmi rétegnek és szervezetnek önálló sajtóorgánuma van, nem így az egyetemi rétegnek.* Úgy hisszük, hogy nemcsak az Ebtenyésztők Országos Egyesülete érett arra,

hogy országos lapot kapjon,

hanem az a réteg is, amelytől elvárja a társadalom, hogy a jövő értelmisége legyen. Ezt a társadalmi-politikai érettséget bizonyították az elmúlt évek küldöttgyűlései, valamint a KISZ Budapesti Bizottsága által kezdeményezett és szervezett Egyetemi és Főiskolai Ifjúsági Napok politikai tanácskozásai, amelyeken szokatlan, de feltétlenül indokolt élességgel vetődtek fel a hallgatók élet- és munkakörülményeit érintő kérdések. Magától értetődő, hogy amennyiben a társadalomnak szüksége van felsőfokú képzettségű szakemberekre, akkor gondoskodni kell a képzés anyagi feltételeiről, s a hallgatók eltartásáról a képzési idő alatt. Ma már nem lehetne vita tárgya az, hogy a felsőoktatás megtérülő, sőt nagyon jól megtérülő beruházás..."

„Jászi Oszkárról, a Károlyi kormány nemzetiségi miniszteréről — vagyis Jászi 1918—19. évi tevékenységéről — a történetírás és a történeti publicisztika ismétlődő véleménye abban összegezhető, hogy az doktrinér volt, a föderációs tervek naivak, anakronisztikusak, az elképzelések az utópiák birodalmába sorolhatók. E jelzőket a nacionalista, ellenforradalmi publicisztika és a mai történetírás egyaránt használja, a különbség annyi, hogy míg az előbbi e megállapításhoz negatív értékítéleteket csatol — rögeszme, veszélyes törekvés, nevetséges, a magyarok ellenségeit szolgálja — az utóbbi az utópikus elképzeléseket megértően nemes és becsületes kísérletként tárgyalja. — írja JÁSZI OSZKÁR ÉS A SOKNEMZETISÉGŰ MAGYARORSZÁG FELBOMLÁSA című cikkében SIKLÓS ANDRÁS A KRITIKA márciusi számában: Miben állt a reálpolitika

Jászi föderációs elképzeléseit

illetően? Nyilvánvalóan abban, amire A Monarchia jövője című munkájában már 1918 tavaszán félreérthetetlenül utalt. *Az ekkor kifejtettek szerint csakis a monarchiában és a Balkánon élő népek belső kapcsolata biztosíthatja a szabad kulturális fejlődést a germán és az orosz malomkő között... a dunai egyesült államok oly népek kooperációja kell hogy legyen, amik egyedül képtelenek volnának helyüket megállni a germánság és a keleti szlávság kettős nyomása alatt — idézi Jászit... Jászi úgy vélte, hogy a forradalom veszélye Közép-Európa szörnyű szociális és közgazdasági helyzete nemcsak a nemzeti burzsoáziát fogja az ellentétek kiélezése helyett, megegyezésre ösztönözni, hanem az antanthatalmakat is arra fogja szorítani, hogy a forradalom fenyegető veszélye ellen a Monarchia átszervezésével vagy amennyiben ez nem lehetséges, úgy szövetkezéssel, a Monarchia helyén létrejövő föderációval védekezzenek.* Egyes történészek helyesen utalnak arra, hogy a föderatív tervek a háború befejező szakaszában nagyon is fennálltak, és az antant köreiben később, az ellentétes elképzelések felülkerekedését követően is, kitapinthatóak voltak..."

A FILMKULTÚRA 1983/1. számában BÁNYAI GÁBOR A NYITOTT POLITIZÁLÁS ESÉLYEI címmel Kovács András munkásságát elemzi: „Tisztelem és szeretem a monomániás embereket. Kovács András pedig közéjük tartozik... Monomániájának állandó elemei *vázlatosan a következők:* minden társadalom egyénekből áll, ezért az egyén felelőssége,

felelősségvállalása a záloga minden társadalmi változásnak;

ezt az *egyéni felelősségvállalást egy társadalomnak, egy politikai rendszernek nemcsak hogy el kell fogadnia, de támogatnia és ösztönöznie kötelező;* csak ilyen emberektől, tehát *a nehéz emberektől várható azután el, hogy egy szituációban helyesen döntsenek; a változáshoz azonban az is kell, hogy létre tudjanak hozni döntési szituációkat, új helyzeteket, s ez mindenképpen magasabb szint, mint a készenkapott helyzetben való morálisan helyes választás; ezekből a döntésekből és felelősen kialakított helyzetekből áll össze az, amit fejlődésnek méltó nevezni; társadalmi tradíció, nemzeti önismeret és fejlődési program koherenciája a minősítő ebben a folyamatban; ehhez a jövőépítéshez józanul, őszintén és becsületesen kell szembenéznünk történelmi múltunkkal és adott jelenünkkel egyaránt; s ha ezt a társadalmi folyamatot követjük, akkor válik magatartásunk korszerűvé, forradalmárrá* egy olyan rendszerben, ahol a forradalmi erők vannak hatalmon, azaz kormánypártian ellenzékivé... Kovács Andrásban az a felismerés dolgozik, hogy nem igazán iskolázott társadalomban élünk, nem annak számára készülnek az ő filmjei sem. Az iskolázottság természetesen nem végzettséget, a diplomák számát jelenti. A történelmi fejlődés iskolázatlanságát: hogy nem volt időnk és módunk demokráciát tanulni évtizedeken keresztül, hogy nem tanulhattunk meg toleranciául, hogy a szó volt mindig a legfőbb magyar betegség és fegyver, tehát a szó hitelét kell először visszaállítani egy elvontan gondolkodni még nem tudó közösség számára..."

M. G.

Megrendítő palackposta

Justus Pál (1905—1965) baloldali szociáldemokrata pártmunkás volt, a háború alatt aktívan részt vett az ellenállásban. Jugoszláviai munkaszolgálat után kivette részét az újjáépítésből, az egyesülés után az MDP központi vezetőségének tagja lett. A Rajk-per során koholt vádak alapján életfogytiglani börtönre ítélték. Hét év után szabadult, szerkesztőként, műfordítóként dolgozott.

Nemrég megjelent verseskönyve *(Justus Pál: Végrendelet, Szépirodalmi, 1981)* megpróbáltatásainak, vívódásainak, töretlen hitének megrázó dokumentuma. Beleérezhetünk általa az ártatlanul megalázott kommunisták ezreinek gondolkodásába.

„... Te vagy, ki majd megkongatod az utolsó harangot, amiből holnapután ágyút öntenek" — értékelte mértéktartóan 1939-ben lehetőségeit. *„Nyitott szemmel zuhanj a vaksötétbe"* — fogalmazott programot még 1943-ban is. *„Utadról le nem térít semmi, sem a lassan kopaszodó fák, sem az arcodba csapó vád, hogy nem dobtál falvakra csóvát, sem az elviselhetetlen valóság, melyet, mégis, el kell viselni"* — tesz hitet 1938-ban.

A kötet gerincét a Hét év börtön és harmincnyolc sor című ciklus alkotja. 38 soros verse minden sorából, kezdősorrá téve — a szonettkoszorú mintájára — egy-egy önálló verset bont ki.

„Harminckilenc — irtózatos szám — ennyi éves a feleséged" „Feleséged él egyedül, keskeny vállán a gondokat, az egyre gyűlő gondokat hordja, amiket rá te raktál..." — gondol kínlódva feleségére, kislányára, kikről évek óta nem érkezett hír. *„Mindenkiből kihull szavad, neved, azokból is, akiket fölneveltél, ha eszükbe jutsz, csak legyintenek, más dolguk van most: tüzelő, közel tél"* — vet számot a nehéz évek szükségszerű realitásával.

„Nem is számítottam arra, hogy én magam megérhetem, legfeljebb képzeltem titokban, a szerb rabszolgatáborokban, milyen lesz akkor majd az életem. És most, mikor valami új kezdődik, nekem nincs közöm hozzá..." — próbál békülni helyzetével. *„... Mi marad utánam?... az, hogy jeges, reménytelen tájban felvillantak bennem a forradalmak?"* — kísérel még itt is számvetést. *„... Te mégis kommunista vagy!"* — merít erőt.

„... Aki most bemocskol, négy fal közé zár, kiforgat magadból, nem az ellenség: csak ő üldöz téged, te nem harcolhatsz ellene akkor se, ha felülről eléget a keserűség: vele kellene harcolnod a világ másik fele ellen. Aki most sajnál, ellenséged, s az van veled, akinek talpai taposnak rajtad" — marad hitében tragikus meggyőződéssel, mint annyian, s mint annyian nem.

Szép versek gyűjteménye, és a kor lényegét jobban megértető csendes krónika Justus Pál verseskönyve. Nem elolvasni — mulasztás, igen.

Történelem-megismerésünk elmulasztása.

B. Kiss Tamás

Illyés Gyula (1902—1983):

Kháron ladikja

Kháron ladikja nem akkor indul velünk
midőn lezárul és befagy a szem.
Bús átkelők soká s nyitott szemmel megyünk
a végzetes vizen.

Esztendőkkel előbb irigy sorsunk behajt
s ringat a csónakon, amely
— bár nem kedvünk szerint — épp oly gyönyörű part
hosszában suhan el;

épp oly szép Canale-n s lagunákon, akár
a nászutasoké!
Hisz minden ugyanaz: az ég, az út, a táj,
épp csak — visszafelé!

Minden oly gyönyörű, sőt — titkosan — ahogy
elleng, még gyönyörűbb!
Olyanformán, mint a dallam attól, hogy ott
hagyja a hegedűt.

Ülünk barátaink s fáink közt, nevetünk,
— vidám vita folyik —
s egyszer csak ringani kezd velünk, (csak velünk!)
kifelé a ladik.

Bölcs, ki e kéjuton, ezen is mosolyog
s ha sír is, hálakönnyet ont,
hogy hány piazza-t, hány s milyen Casa d'Orot-t
látott, ha nem lát is viszont!

Pintér Lajos:

Mit ér itt az ember?

(Illyés Gyulának)

Mit ér itt az ember? vallatom magam.
A tűz, mely nádtetőt harap, a vak,
s a tűz, mely világ-égető, hatalmi tűz
s az otthoni tűzhely kicsi lángja
s az ember, ki égi tüzek
teremtő, lobbanó mása: miképp rokon?
Asztal kövéhez urak, malomkőhöz
nagykabátosok, íme a kérdés
k
é
p
l
e
t
e
borban:
átlényegíti e jégcsap időt!

Nívódíj a kluboknak

Az egyetemi KISZ-bizottság a korábbi nívódíjak után (Kultúra, KEN '82, Közgáz Művészeti Hét, Szakkollégiumi Nyári Egyetem, Közgáz Évkönyv) újabb nívódíjakat ítélt oda azoknak az értelmiségivé válást elősegítő, az egyetemi közösséget erősítő öntevékeny hallgatói kezdeményezéseknek, akcióknak, amelyeket a legértékesebbnek, legsikeresebbnek ítél.

Az április 21-i KISZ-bizottsági ülésen nívódíjat ítélt oda a Közgáz Klub kollektívájának, az utóbbi néhány hónapban újra megélénkült és színvonalassá vált tevékenységéért, kezdeményezéseiért (Poltár, teaház, koncertek, filmrendezvények, Közlöny stb.). Szintén nívódíjat ítélt oda a Ráday Klubnak eddigi színes tevékenységéért és különösen az oktatóink kedvenc témái című színvonalas sorozatáért.

Gratulálunk a kitüntetetteknek!

Zorán, V'Moto-rock, Máriás, Széll, Bódy és Jancsó

Több, mint másfél klub (volt?)

VILÁGLAPUNK a szűkebben vett egyetemi klubhelyzetről legutóbb decemberben értekezett, amikor is másfél klub létezéséről tudott — talán némi jóindulattal — beszámolni. Akkortájt a Ráday szorgalmasan működgetett, a Közgáz Klub viszont vezető nélkül, és — megítélésünk szerint — elképzelés nélkül, jobbára tagok nélkül egzisztált.

Némi víz csak lefolyt azóta a Dunán. Évfolyamunk egyik gyöngye, Szabó Gyuri megkapta a lehetőséget, hogy ha elődjétől eltérően nem is főállásban, de munkaidő után, „szabadidejében", mellékfoglalkozásban vezethesse a Közgáz Klubot. És lőn csoda: a „passzív", „közömbös" egyetemistákból napok alatt kialakult újra egy csapat, amely pillanatok alatt helyes kis teaházat rendezett be sokunk minden csütörtöki, igazi klubélete számára, amely csapat pillanatok alatt összegyűjtötte az összes létező újhullámos és egyéb kísérleti zenekart, alkotást és más efféle kísérleti stúdióba való zajos és kevésbé zajos produkciókat, amely csapat szombatonként — csodák csodája — ismét városra szóló koncerteket rendezett, valahonnan hagyta előbukkanni a régi Polvaxokról megmaradt szellemet, ötletekkel és sokszáz fős éles vitákkal, újból összejött — isten tudja, honnan — egy a lap mesterséges kereteit szétfeszítő klub közlönyös társaság, ha nem is tudja a Kereteket szétfeszíteni, a filmklub pedig már a szombat-vasárnapot is magához ragadja. És filmstúdió alakulna, és otthont kapna irodalmi színpadunk, és a Közgáz Klub indulna újra a „világot megbódítani".

A RÁDAY SEM TÉTLENKEDETT éppen. Amíg a Közgáz Klub a kísérleti zenekarokkal kísérletezett, addig a Rádayba hétről hétre olyan jól bevált, jelentős egyéniségek gyűltek sorra, mint Zorán és a V'Moto-Rock. Új sorozat is indult, oktatóink kedvenc témái címen hétfőnként nem kevésbé szeretett tanáraink avatnak be minket felelős gondolkodásukba, mint Máriás Antal, Széll János, Sándor Péter, — és a tervek szerint Jeszenszky Géza, Juhász Gyula.

ÉS KÖZBEN A SZAKKOLESZ, A TEK sem tétlenkedik! Meg volt egy közművelődési tábor!

Igen, a mostani hét végén is akadt programunk. Elmehettünk a pénteki Rádays Zorán-ra, hogy újra érezve tapsoljunk a hatvanas évek lendületét felelős felnőtt gondolkodássá váltó presseri—bródy—dusán—zorán mentalitásnak s az ebből életre kelő gyönyörű daloknak. Szombaton a Közgáz Klubban egy Bódy Gábor-féle kísérlet (A kutya éji dala) kapta meg nyilvánosságunkat, amikor is nyilvánosságunkat, amikor is a néhány zseniálisan megérzett korhangulat — anarchisztikusan egymás után vágott, sötétségbe burkolódzó, motyogó, szétesző, egyhangú jelenetsorozattá züllött a művészi megformálás szándéka és a kiútkeresés, perspektívakeresés hiánya okán. Egyébként — így is elgondolkodtató, figyelemfelkeltő film, csak rossz, és csak én nem tudok beletörődő világnézetével egyetérteni. Vasárnap viszont a „hírhedt" Jancsó-filmet, a Magánbűnök és közerkölcsök című nézhettük meg. Minden rosszra el voltunk készülve a rossz-indulatú legendák és az előző napi rossz tapasztalat nyomán. Mégis — talán ezért — szerintem művészi és szép film lett. A film eleje talán kicsit vontatottan indul, talán csak mi váltunk nehezen sajátunkból a jancsói világra, utána azonban politikai gondolatoktól, művészi elkötelezettségtől sem mentes — ez ma nem mindennapos! — alkotásnak adhattuk át magunkat, ha hagytuk. Egy szép, jelbeszédes történetnek a megmerevedett, zsarnok uralkodóról, az aggastyán Ferenc Józsefről, s az őt szolgáló tábornokról, a szertelenül lázadó, meztelen és védtelen trónörökösről, fiúról, és szintén védtelen-gyerekes, őszinte-bohó barátairól, a fiú be nem hódolásáról, a paternalizmustól a szabados szabadságba meneküléséről, művészien erotikus ünnepi szeretkezésekről, és a katonaságról, mely fegyveresen állítja vissza az elkanászodó fiúkkal szemben a csak fénykép formájában létező jó atya tekintélyét. Nem tudom, hogy a meztelenség miatt fektetik-e a filmet szerte a világon. És hétfőn pedig újra a Ráday: Széll János már-már hihetetlenül tisztességes, vívódó, lelkiismeretes elemző előadását hallgathattuk, páran visszafojtott lélegzettel, politikai reformunk dilemmáiról, objektív sorskérdéseinkről.

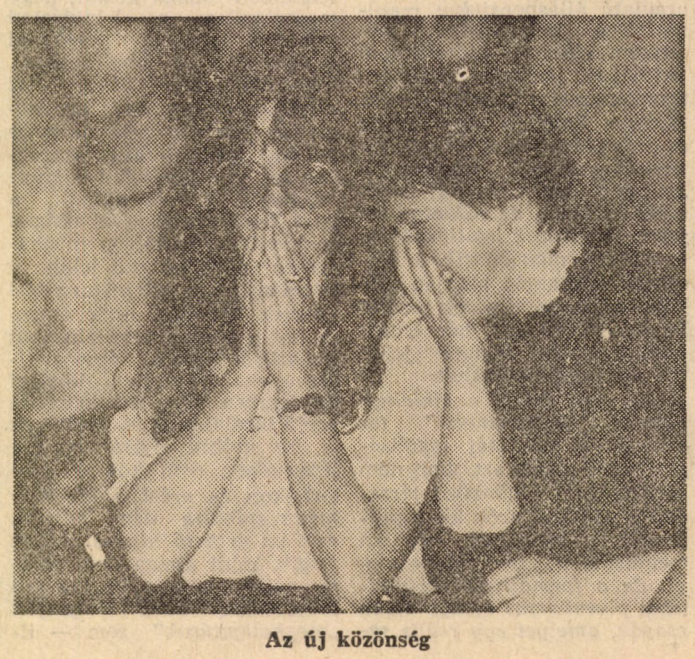

Az új közönség

IGEN, AKADT PROGRAMUNK a mostani hétvégén is. Nagyon örülünk, hogy a klubélet és rajta keresztül a hallgatói művelődés, a hallgatói öntevékenység élénkülőben van. És nagyon szeretnénk, hogy ennek személyi, anyagi és helyiség-feltételei ne romoljanak tovább drasztikusan.

B.K.T.

Közművelődés, közművelődés

Április 19-én tárgyalta az egyetem közművelődési bizottsága a közművelődés rekonstrukció alatti helyzetét és idei költségvetését. Mint ismeretes, az egyetemvezetés a közművelődés súlypontját, így a Közgáz Klub legtöbb programját is a kollégiumokra kívánta áthelyezni, mivel ideiglenes közösségi helyiség létesítésére a főépületben nem tudott módot találni. Így a Poltárt és a filmklubot a III. előadóba, a táncsoportot és a filmstúdiót a Veres Pálné utcai, az énekkart a Makarenkó utcai épületbe szánták, míg az irodalmi színpadot, a képzőművészeti kört és a Közgáz Klub legtöbb sorozatát a Kinizsi, esetleg a Ráday kollégiumba. *Szabó György*, a Közgáz Klub vezetője kérte, hogy legalább egy helyen, a Kinizsiben működhessenek. Annál is inkább — tette hozzá *B. Kiss Tamás*, a KISZ képviselője —, mert a Rádayban már működik egy eredményes klub, amelynek megbolygatása, korlátozása egyben politikai problémát is jelentene. *Szuhay Miklós* rektorhelyettes, a bizottság elnöke felvetette, hogy esetleg a Ráday klubot csinálják közösen a KISZ és a közművelődési titkárság. Persze akkor is két klubból egy lenne csupán. *Janzsó János* nevelőtanár és *Érsek Zsolt* DB-titkár a Kinizsi kollégium részéről elmondta, hogy legfeljebb egyik klubhelyiségüket tudják átengedni a Közgáz Klubnak, mert a másikban saját közösségi életüket szeretnék élni. Hangos, zenés rendezvénynek pedig egyáltalán nem kívánnak otthont adni. A felajánlott klubhelyiségben azonban nem fér el a Közgáz Klub, az irodalmi színpad és a képzőművészeti kör egyszerre, ráadásul a klub zenés rendezvényeket is szeretne rendezni. Szuhay elvtárs kérte a Ráday Klubot, hogy legalább egy napra adjanak helyet a Közgáz Klub zenés rendezvényeinek. *B. Kiss Tamás* szerint a Ráday kollégistákat ez pont annyira zavarná, mint a kinizsiseket, és sem a Ráday Klubnak, sem a Közgáz Klubnak nem megfelelő megoldás. A Ráday képviselői érthetetlen módon nem voltak jelen, mindenesetre most kérve vagyon, hogy segítsenek. Remélhetőleg sikerül megoldást találni.

Keszte Gábor, a KISZ képviseletében, az iránt érdeklődött, hogy sikerül-e megoldást találni a Gólyabál, a KEN stb. helyszínére. *Szuhay* elvtárs szerint esetleg a Gólyabált terem bérlésével valahol meg lehet oldani, a KEN-re, a ballagásra semmilyen lehetőséget nem lát. Azzal vigasztalt, hogy az évnyitót, a doktoravatást sem igen lehet egyetemen belül megrendezni a rekonstrukció idején. Talán erre is meg kell próbálni megoldást találni — véli a tudósító.

Tornaterem-ügyben arról tájékoztatott *Dobrovits Iván*, a rekonstrukcióért felelős rektorhelyettes, hogy 1985-ig nehézségekkel, de működhet a főépületbeli tornaterem, a Műegyetem két Kinizsi utcai tornatermét viszont legkorábban 1987-ben adják át nekünk. A megoldást keresik.

A költségvetést nem sikerült elfogadni, mert Szuhay elvtárs és mások, lényeges módosításokat javasoltak a közművelődési titkárság tervezetén. Ezenkívül *Such György*, a Rajk szakkollégium képviselője felháborodásának adott hangot, hogy a kollégiumok összesen 46 000 Ft támogatást kapnának, míg például a népitánc-együttes tiszta deficitje 124 560 Ft-ra van kalkulálva. *Szilvásy György*, a KISZ-bizottság titkára szerint a népitánccsoportot, amely fontos ugyan, nem abból az ifjúsági célú támogatásból kellene dotálni, amelyet az idén 370 000 Ft-ra kalkulálnak. *Szuhay Miklós* szerint nem helyes, ha a titkárság telefonszámláját is ebből fizetik, és nem az egyetem pénzéből. A titkárság dolgozói kérték, hogy a részfoglalkozású alkalmazottak bére (110 000 Ft) se a közművelődés 370 000 Ft-os támogatását terhelje. Az illetékesek ígéretet tettek e problémák orvoslására és a kollégiumok támogatásának jelentős emelésére. A költségvetést át kell dolgozni, alkalmazkodva a rekonstrukció miatti változásokhoz is.

A közművelődési bizottság ülése sajnos azt jelezte, hogy a rekonstrukció és más okok miatt a közművelődés helyzete továbbra sem éppen megnyugtató.

— s

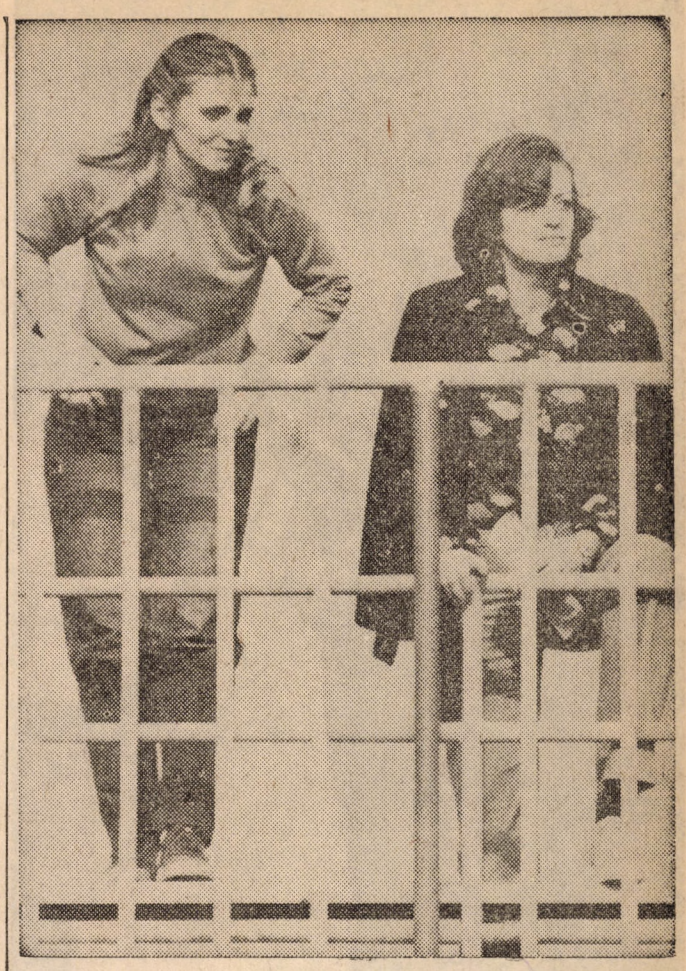

Életkép

Fotó: Balázs Gusztáv

Válasz asztaliteniszügyben

Egyetértünk az aggódó hangvételű levél írójával, Veres Pállal, aki a Közgazdász legutóbbi számában Terítéken az asztal címmel jelentetett meg kritikai cikket azzal kapcsolatban, hogy a pingpongasztalok sorra kerülő leselejtezése miatt a jelenlegi szűkös sportolási lehetőségek még inkább csökkennek. Magunk is szükségesnek tartjuk, hogy mindenki, akinek ideje és kedve van, asztaliteniszezzen. Ezért is vásároltattuk a meglévő asztalokat. Igaz megállapítás az is, hogy méltatlan körülmények között hányódnak, hogy gondozatlanok. Biztosan jobban lehetett volna óvni is azokat, sajnos nem sikerült őröket állítani melléjük, akiknek talán sikerült volna meggyőzni a fiatal és idősebb hallgatókat, hogy ezek az asztalitenisz, és nem pedig ülőke céljait szolgálják. Most sem véletlenül van a többségük a földön elfekve. Tartószerkezetük állandó karbantartására nincs alkalmazottunk. Most pedig azért kívánunk megválni tőlük, mert májusban a szertárunk átköltözik a Kinizsi utcába. A szertár leltári tárgyait oda nem vihetjük magunkkal, mert nincs hova felállítani. Ha itt maradnak a központi épület folyosóin, a szertáros nem vállalhatja érte a felelősséget. Annál is inkább nem, mert éppen építési terület, közlekedőfolyosó, nyitott kapu közelébe kerültek. Ezért kértük, hogy kerüljenek selejtezésre. Még azon az áron is, hogy ezzel tovább szűkülnek az amúgy is köztudottan szűkös sportolási lehetőségeink.

Testnevelés tanszék

Bizalmi testületi ülés

Bizalmi testületi ülést tartott a szakszervezet április 21-én.

Szép Jenő köszöntötte a megjelenteket, majd szb-tagok választására került sor. *Sándor Imre*, a jelölő bizottság elnöke *ismertette a jelölő bizottság javaslatát.* Elmondta, hogy szűkös létszámuk miatt nem jutottak el az egyetem minden kollektívájához, ezért hangsúlyosan figyelembe vették a bizalmiak javaslatait. *A jelöltek társadalmi munkát vállaló, a különböző oktatási és szociális problémákban az alulról jövő véleményeket képviselni és vállalni tudó oktatók.*

Egy hozzászóló a könyvtár és a gazdasági igazgatóság képviseletét hiányolta az szb-ben, megkérdezte, hogy ezen testületek szakszervezeti közvéleményének javaslatait figyelembe vették-e? A jelölőbizottság elnöke, illetve Szigeti Endre szb-titkár elmondta, hogy a háromtagú jelölő bizottság létszáma kevés volt ahhoz, hogy minden véleményt összegyűjtsenek, *legközelebb körültekintőbben, nagyobb létszámú testületnek kell a munkát elvégeznie.* Hozzátették, hogy az ülésen természetesen kiegészíthető a jelöltek névsora. Ezután a könyvtár főbizalmijának javaslatára *a testület jóváhagyásával jelölték Zengővári Máriát is.* A Dobrovits Iván tájékoztatója után megtartott szavazás eredményeképpen *végül is Kulcsár Dezsőt, Bak Zsófiát és Zengővári Máriát választották meg a szakszervezeti bizottság tagjává.*

A második napirendi pont keretében *Dobrovits Iván* rektorhelyettes tájékoztatója hangzott el *a rekonstrukció aktuális kérdéseiről.*

Elmondotta, hogy *1983. az egyik legnehezebb éve a munkálatoknak.* Nagyon nagy a mozgás, a költözködés az egyetemen. *Az elkerülhetetlen gondok, zavarok leküzdésében kérte a szakszervezeti tagok türelmét, a szakszervezet segítségét.* A könyvtár és öt tanszék átköltözött a Zsil utcai épületbe. Nagyon megnyugtató volt — és biztató a jövőre nézve —, hogy egy hónap alatt, rugalmasan, egy-két hét kiesés mellett sikerült átköltöztetni a könyvtár hatalmas mennyiségű anyagát, hogy *sok dolgozó önfeláldozóan napi 12—14 órai munkát vállalt ebből a nagy feladatból.*

Július 30-ig átadják a Szamuely utcai épületszárnyat, illetve a Kinizsi utcai szárnyat, a negyedik emelet kivételével. Itt ez év őszéig tart a számítógépes blokk, 25, a hallgatók által is használható terminál kiépítése, illetve az ehhez szükséges feltételek megteremtése. A műszaki átvételt a bebútorozás, majd többek között a teljes egyetemi vezetés átköltözése követi. *Helyben marad viszont a KISZ-bizottság és a szakszervezeti bizottság.*

A régi könyvtár olvasója, raktárhelyiségei helyére az épület északi szárnyából költöznek át ez év nyarán tanszékek. Itt a helyiségek elosztása stb. sorozatos kompromisszumokon keresztül valósul meg, ez, illetve az északi szárny átépítése miatt szükségképpen fellépő zavarok (az épületnek nincs tervrajza, ezért előfordulhat, hogy egy az északi szárnyon átvágott villanyvezeték, fűtéscső leállásokat idéz elő a déli szárny energiaellátásában), *türelmet és toleranciát igényelnek minden egyetemi dolgozótól. A könyvtár olvasójának egy részéből olvasóhelyiséget alakítanak ki az ideköltöző tanszékek* (pg, gazd. tört., gazd. földrajz stb.) *munkatársai számára.*

Az épületben kialakítandó helyiségek nagyságát funkciójuknak kell meghatároznia, ha az oktatási reform tovább bővíti a blokkok, alternatív tárgyak súlyát, ez a kiscsoportos oktatás igényeinek megfelelően a kisebb termek kialakítását vonja maga után. *Az I—II. előadó kisebb lesz, megváltozik lejtésük — az aula, illetve a Dimitrov tér felé néznek majd a hallgatók — a déli szárnyon egy a tornaterem és a mostani III—IV-es előadó területét igénybe vevő előadóterem lesz.* Minden előadót beépített oktatástechnikai berendezésekkel (film-, írásvetítők stb.) látnak el.

A főépület tornaterme 1985-ben megszűnik, pótlására megoldást kell találni. A munkafeltételek az északi szárny elkészültével nagyot javulnak, elkészül az új menza, teakonyhák, szociális létesítmények.

Amennyiben a kollégiumi helyzet lehetővé teszi, a Veres Pálné utcai épület nem alakulna vissza kollégiummá, hanem megoldást kínálna az egyetemen kritikán aluli szociális és egészségügyi helyzetének javítására (többek között bölcsőde, fogorvosi ellátás létesítésére).

A tájékoztató kapcsán felmerült *kérdések közül talán a könyvtár könyvszállító liftjét érintő volt a leglényegesebb.* E szerkezet zavarai miatt *jelentősen meghosszabbodott a kivett könyvekre való várakozási idő. Dobrovits Iván ígéretet tett a probléma megoldására.*

A testület befejezésül meghallgatta Balázs Gézának *az üdülési lehetőségekről szóló tájékoztatóját, illetve Szigeti Endre tolmácsolta az szb meghívóját a május elsejei felvonulásra,* és hozzátette, hogy a szakszervezet vezetősége szeretné, ha az egyetem dolgozói minél nagyobb létszámban képviselnék magukat ezen a seregszemlén.

K. S.

Krasznodári életképek

A külker. III. évfolyamról 20 diák tartózkodott egy hónapot a Szovjetunióban az orosz nyelv gyakorlása céljából

Egy ritka pillanat

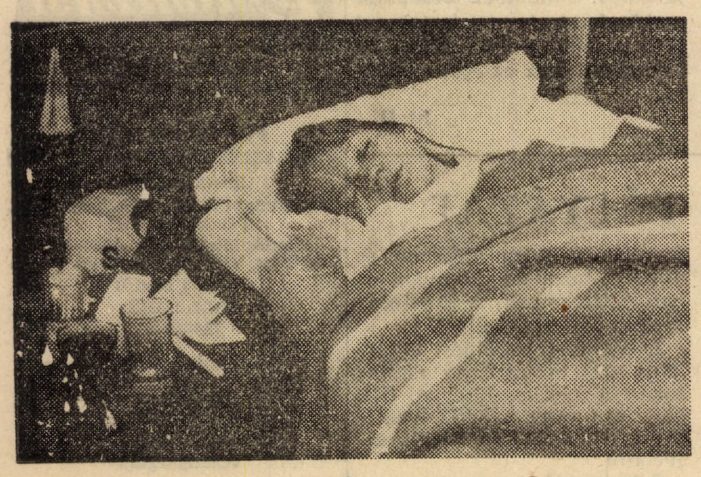

Volt, aki meg is fázott

Még félálomban

Kisüzemi nagymosás

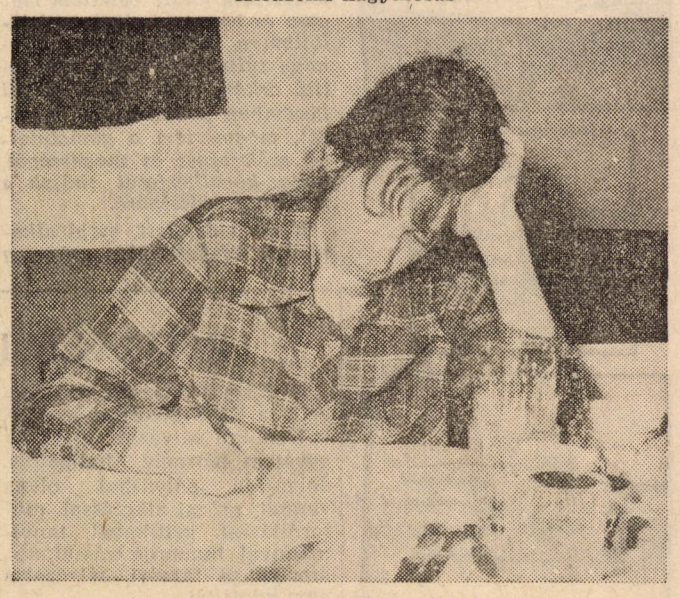

Mire ez a levél hazaér...

Fotók: Sass Ákos

Sportnap Törökbálinton

Ha kissé késve is, de összeverődtek a csapatok, s megkezdődhetett az éjfélig tartó sport- és vetélkedőnap Törökbálinton, ahol a Közgáz kollégistái összemérhették ezúttal erejüket a velük együtt lakó műszaki főiskolásokkal és egyetemistákkal. Bár az időjárás a kedvükbe járt, a lányok nem bújtak elő egy kis mozgásra. Így csak a fiúk versenyeztek a sörökért, a kispályás körmérkőzésen. A Kinizsi utcaiak és a bánkisok külön-külön gárdát állítottak ki egy harmadik, vegyes csapat ellen.

Az esti vetélkedő sokáig veszélyben látszott az érdektelenség miatt. A kinizsisek azonban szervezésbe fogtak, s csakhamar mindenre elszánt emberekkel telt meg az ebédlő. Az elszántság kellett is, hiszen a feladatok alaposan próbára tették a résztvevőket. A villámkérdésekkel tarkított vetélkedőn volt virággyűjtés, gombvarrás, almaevő- és sörivóverseny, induló- és dalköltés, táncpróba, sőt tv-paródiát is kellett játszani.

A kedélyeket Boza István amatőr bűvész borzolta tovább. Sikerét már csak a kongói diákok vérpezsdítő táncai tudták túlszárnyalni. És hogy senki se tudjon izomláz nélkül nyugovóra térni, a TITI-disco tombolt kifulladásig.

Kép és szöveg:
Erdős Tamás

Murphy törvényei közgazdászok számára

(Az egyetem tavaszi közművelődési tábora vetélkedőjén fél óra alatt kellett a csapatoknak minél több közgazdász—Murphy-törvényt kitalálniuk. Íme néhány a leleményes közül.)

A munkaerő áru, csak olcsó.

A gazdaság hatékonysága egyenes arányban csökken azzal, hogy minél hatékonyabban akarjuk megszervezni.

Mindig nálunk a legtöbb az egy főre eső exportár.

Mindig a mi cserearányaink romlanak.

Gazdasági számításoknál mindig biztosnak tekinthetjük, hogy a számítás mindig bizonytalan.

Valamely áru ára egyenesen arányos azon szándékkal, hogy mennyire akarjuk megszerezni.

A munkaerő árát akkor lehet a legalacsonyabbra szorítani, amikor én kapok fizetést.

Az értéktöbblet mindig kevesebb.

★

Egy áru értéke független a gyártó jóindulatától.

Két ország összehasonlításakor mindig csak olyan adatok állnak rendelkezésre, melyek nem összehasonlíthatók.

Ha antiinflációs politikát folytatunk, akkor az árszínvonal mindig emelkedik.

A komparatív előnyök mindig a partner országot erősítik.

Előnyös külkereskedelmi üzlet esetén a partner dél-amerikai országba bevonulnak az angolai csapatok.

A közgazdász az az ember, akinek nincs egy fillérje sem, és ha megfogadod a tanácsát, neked sem lesz.

A költségvetési deficit növekedésével négyzetesen nő a megszüntetését ígérők száma.

Minél nagyobb egy szocialista vállalat bevétele, annál inkább rászorul az állami dotációra.

★

A munkabér olyan változó értékrész, amelynek változósága állandóságban van.

A piac utólag szabályozza a gazdaságot, a terv ezzel szemben utólag sem.

Egy ország nemzeti vagyona a lakosság összfogyasztásának növekedésével fordítottan arányos.

A közgazdaságtan nem azért van, hogy bármit is megmagyarázzon, hanem azért, hogy legyen.

A költségek arra törekszenek, hogy utolérjék a bevételeket.

Egy gazdasági reform annál sikeresebb lesz, minél kevesebben értenek vele egyet.

Egy reform bevezetésének valószínűsége fordítottan arányos a hatékonyságával.

A külkereskedők száma fordítottan arányos a külkereskedelem volumenével.

Egy reform akkor jó, ha legalább 127 Marx-idézet támasztja alá azt a 2 Lenin-idézetet.

A közgazdász akkor jó, ha minél kevesebbet használ fel az egyetemen tanultakból, ha nem látja be, hogy a főnökénél még a gazdasági folyamatok is erősebbek, ha értékeléseiben az adatok nem befolyásolják, ha fél kézzel tud pisilni, és fiú.

A bérszínvonal-szabályozás alapja, hogy egy takarítónő fizetésemelését három közgazdász felvételével lehet kompenzálni.

A pg-könyv tartalma a hossza.

Minden új pg-könyv lépés a kommunizmus felé.

Western

Reggel van. Western-City lakói lázban égnek. Ugyanis Eddy és Fred, a két vadnyugati bandita, nyomkereső, aranyásó, bankrabló, lótolvaj, hegyivezető, gyilkos és stb. ma délben fognak megküzdeni egymással. Izgatottan várja a delet a városka apraja-nagyja. Mindenki az esélyeket latolgatja.

Dél van. Fred, nagy vadnyugati bandita, nyomkereső, aranyásó, bankrabló és amint már fentebb elmondtuk, megjelenik a városka kocsma felőli részén. Később Eddy is feltűnik, nagyjából őróla is ugyanazt lehet elmondani, mint Fredről. A városka bank felőli részén tűnik az izgatott nézősereg szeme elé, amely, mint egy koszorú, ölelí körül a kisváros főterén ezt a bank, a kocsma, a hotel és a seriff háza által határolt kis térséget. A közepén találkoznak, megállnak egymással szemben, három-négy lépés távolságra, hogy mindenki jól láthassa őket. Szemükben vad elszántság tükröződik. A némán, lélegzetét visszafojtva rájuk meredő közönség idegei a pattanásig feszülnek. Megjelenik a küzdőtéren a seriff: az ő jeladására kezdődik meg a mindent eldöntő küzdelem. Eddy és Fred mindketten felemelik jobb kezüket, melyben megcsillan a félelmetes fegyver, a vadnyugat gyiloka — a Bűvös Kocka.

A seriff a levegőbe lő. Mindketten idegtépő lázzal kezdik tekerni... És most, és most Fred felmutatja a Bűvös Kockát, melyben elbotlanak a napsugarak. Tökéletesen kirakott hat oldala vakítóan villan Eddy és a nézők szemébe. (Akik addigra már az ujjaikat is lerágták az izgalomtól — az író megj.) Abban a pillanatban Eddy földre dobja magát és elkezd tekeregni a porban, ahogy ezt a westernfilmekben látta. Fred fölényes undorral (az író megj.: ezt ő is westernfilmben látta) elnéz áldozata fölött, néhány percig némán áll. Arcán gúnyos mosoly villan át, majd lassan megindul a lova felé.

S a városka lakói felsóhajtanak — na, megint vége egy westernfilmnek.

Michel

A CIKLUS

Üldögéltem a mezőn, kis rádióaktív sugárzás ellen védő tablettával teli üvegemmel játszadoztam.

— Fogyasztandó félórával az atomcsapás előtt — olvastam az utasítást. Bevegyem? Ne vegyem? Reggel volt, sütött a nap. Gondolataim cikáztak. Itt a tavasz. Gyönyörűen dalolnak a madarak az erdősávban, a szél virágillatot hoz a gyümölcsös felől. Milyen szép a szabadság. Csapongó képzeletemre nyugalmat kell erőltetnem — gondoltam, elővettem kis favonalzómat, hogy elvégezzem az előírásos feladatokat. Az agyamban szimulált atomvillanás után sarkammal a kijelölt irányba fordulva a földre vetettem magam és hagytam elsuhanni fölöttem a lökéshullámot. Alighogy túljutott rajtam a pusztító orkán, felugrottam és bal kezemben tartva a kis vonalzót, megmértem a gomolyfelhő szélességét és magasságát, hogy következtetni tudjak a robbanás erősségére.

Közben dél lett, majd alkonyodni kezdett. Még rengeteg feladatom volt. Meg kellett mérnem a sugárzás intenzitását, le kellett mosnom a sugárzó anyagokat eszközeimről. Mindjárt este lesz. Béla lépett hozzám. Csak most ne tartana fel, mikor annyi dolgom van — gondoltam. Megszólított:

— Már megint megfáztam. Hiába ez a légkondicionált, steril környezet. A munkahelyem teljesen elveszi az ellenálló képességemet. Állandóan 24 fok van, semmi por, szél. Alighogy kilépek, megfázom. Ki kell találnom valami újat, talán elmegyek maszekolni — mondta, és felnézett a fátyolfelhős égre. Zavaromban leejtettem a gyógyszeres üveget és a kis tabletták burkuktól szabadultan szétgurultak a fűszálak között. Egyet egy lótetű kapott fel és behúzta földalatti járatába. Dühömben lecsaptam eszközeimet és tanácstalanul Bélára tekintettem. Rám se hederített, csak az eget bámulta.

hf II

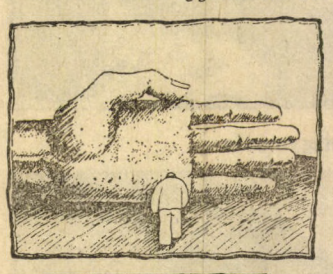

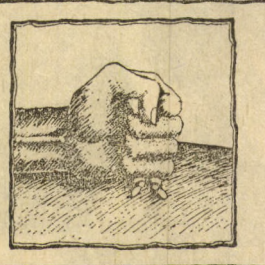

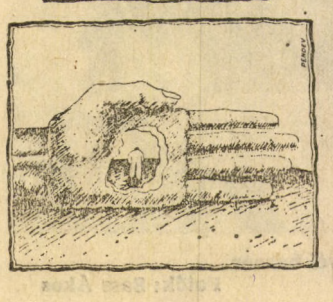

IRODALMI PÁLYÁZAT

A Közgazdász szerkesztősége és a KISZ-bizottság az idén is irodalmi pályázatot ír ki. Az egyetem bármely hallgatója, dolgozója pályázhat olyan verssel, prózai alkotással, műfordítással, kritikával, tanulmánnyal, humoros írással stb., amelyet a tavalyi pályázatra nem adott be.

Az értékesnek ítélt pályamunkák a Közgazdászban és a KISZ-bizottság kiadványaiban megjelennek. A győztesek jutalomban részesülnek.

A pályázat beküldési határideje 1983. május 6. Az alkotásokat a szerkesztőségbe (III. em. 381.) vagy a KISZ-bizottságra (II. em. 271.) kérjük eljuttatni.

Sok sikert!

Sporthírek

Az 1983. évi országos egyetemi és főiskolai asztaliteniszbajnokságon, amely Szekszárdon április 7—8-án került megrendezésre, szép sikert értek el egyetemünk sportolói. A női csapatversenyben és a női párosban — Bogyó Katalin és Berendi Zsuzsa — egyaránt a harmadik helyen végeztek.

★

A Dunán megrendezett nyolcasok evezős versenyén, az MKKE legénysége kitűnő eredményt ért el, harmadikként ért a célba.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő:
FARKASINSZKYNÉ HALAY EDIT

Szerkesztőség:
1093 Budapest IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 174-548

Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Felelős kiadó:
TILL IMRE
igazgató

80. Szikra Lapnyomda,
Budapest

Felelős vezető:
CSÜNDES ZOLTÁN
vezérigazgató